

Fågelrapport för Västmanland 1992

Thomas Pettersson, Mats Andersson, Karl-Gunnar Källebrink,
Tommy Lennartsson, Jan-Erik Malmstigen och Roland
Thuvander

Inledning

Härmed presenteras den artonde årsrapporten från regionala rapportkommittén (rik) i Västmanland. Rapporten behandlar fågelobservationer gjorda i rapportområdet Västmanland 1992. Geografiskt torde rapportområdet i stort sett motsvara landskapet med samma namn.

Rapporten har i år fått en väsentligt ökad omfattning. Detta hänger samman med att vi i fortsättningen årligen vill redovisa alla de arter som finns med i "Handledning för rapportering av fågelakttagelser i Västmanland". Samtidigt vill vi förmedla mer av den kunskap som finns samlad i arkiven. Detta kommer till uttryck framför allt i figurer som åskådliggör olika arters geografiska utbredning, säsongstryck eller den numerära utvecklingen under en tidsperiod. Redaktionen har välvilligt gått våra önskemål om detta till mötes, för vilket vi tackar varmt.

Observationerna är uppdelade kommunvis och de flesta lokalangivelserna hänvisar till det delområde (oftast lika med socken/församling) lokalen återfinns i. Översiktliga kartor över Västmanlandskommuner och delområden visas i figur 1.

Efter vissa artnamn återfinns inom parentes tre siffror. Dessa redovisar antal fynd (i vissa fall antal ex.) i Västmanland l.o.m. 1981, åren 1982-91 resp. 1992.

I viss utsträckning används begreppet fågeldagar som beskriver summan av alla observerade individer för varje dag. En fågel, oavsett om det är samma individ, som ses under tre olika dagar ger tre (3) fågeldagar. Motsvarande gäller för tex. 40 ex. den ena dagen och 55 ex. dag två, vilket alltså ger 95 fågeldagar. Måttet används i huvudsak för jämförelse mellan olika år.

Samtliga uppräknade fynd är bedömda av rik Västmanland. Vissa observationer har dessutom granskats i särskild ordning av kommittén och sådana fynd är markerade med en asterisk (*). Dessa innefattar även ett antal arter och raser som skall granskas av Sveriges Ornitologiska Förenings raritetskommitté (rk) före publicering. Endast av rk godkända fynd återfinns i denna rapport och dessa är markerade med en dubbel asterisk (**).

Förkortningarna pr., m. och ult. betyder respektive i början, i mitten och i slutet. Således betyder pr.4 och ult.11 respektive i början av april och i slutet av november.

I vissa fall anges de observerade fåglarnas ålder med respektive ad., subad., juv. och pull. som betyder respektive adult (vuxen, utfärgad, i regel köns mogen), subadult (nästan adult), juvenil (flygg ungfågel, ej utfärgad, i regel ej köns mogen) och pullus (plur. pulli; dununge, ej flygg). I andra fall anges fåglarnas ålder genom att ange i vilket kalenderår (K) fåglarna i fråga befinner sig i vid tillfället, t.ex. 1K, 2K o.s.v. En havsörn som kläckts 1991 är alltså 1K den 31.12.1991, men 2K dagen därpå, d.v.s. den 1.1.1992.

Kommunerna förkortas genom de två första bokstäverna i namnet med undantag för Norberg som förkortas Nb.

Sjunga eller motsvarande förkortas sj. Författarna delar huvudansvaret för denna rapporten till följande: lommars-andfåglar (Mats Andersson), rovfåglar-irana (Tommy Lennartsson), strandskata-alkor (Karl-Gunnar Källebrink), duvor-stenskvätta (Roland Thuvander), ringtrast-fältsparvar (Jan-Erik Malmstigen) samt övrigt (Thomas Pettersson).

Regionala rapportkommittén vill framföra

ett tack till alla de som bidragit med material till denna rapport. Utan er flit, i fält och med papper och penna, skulle kännedomen om vår fågelfauna vara skral.

Lokala fågelrapporter

Lokala fågelrapporter sammanställs för flera områden i Västmanland, t.ex. Lindesbergs kommun (Andersson & Malmstigen 1993), Surahammars kommun (Larsson 1993) och Nora kommun (Uhr 1993).

Fågelåret 1992

I och med att både januari och februari var ovanligt milda kunde den femte blidvintern i rad konstateras. I fågelhänseende var dessa båda månader slätstruktura. Avsaknaden var nästan total av spännande arter som t.ex. hökuggla och tallbit. En lavskrika i Hällefors får stå för det ovanliga.

Våren gjorde tidigt sitt intåg och sädgässen började ansamlas sig redan i skiftet februari-mars. Bland gässen kan framhållas ett par iakttagelser av fjällgås. Redan i mitten av mars sågs en svarthakad buskskvätta i Karbenning och i slutet av månaden uppräktades i Norbergsån en kamskrake. Vårvärdet höll i sig till mitten av april och lockade bl. a. upp en pungmes till Västerås-Barkarö, vilken senare skulle visa sig bli årets enda i Västmanland. I Västanfors siktades en vittrut. Efter ett rejält bakslag i vårdet under påsken avrundades april månad med mildt och blött väder.

Denna vådertyp fortsatte ett stycke in i maj. Den snöfattiga vintern fick som vanligt till följd att översvämningar i stort sett uteblev. Antalet rastande vadare blev därför lågt. I mitten av månaden slog vårdet snabbt om till sommar och det blev ovanligt varmt. Bland månadens celebriter kan nämnas en händelkorsnäbb i Skinnskatteberg. Västmanlands första brednäbbade simsnäppa i Askövikens, samt sjungande sommargylling på samma lokal och en sträckande fjälllabb i Arboga.

Det fina sommarvärdet höll i sig hela juni. En fin försommar var välbehövlig efter den bedrövliga häckningssäsongen 1991. Sålunda kunde t.ex. hela 22 årsungar av trastsångare fångas under sommaren i Askövikens, mot en-

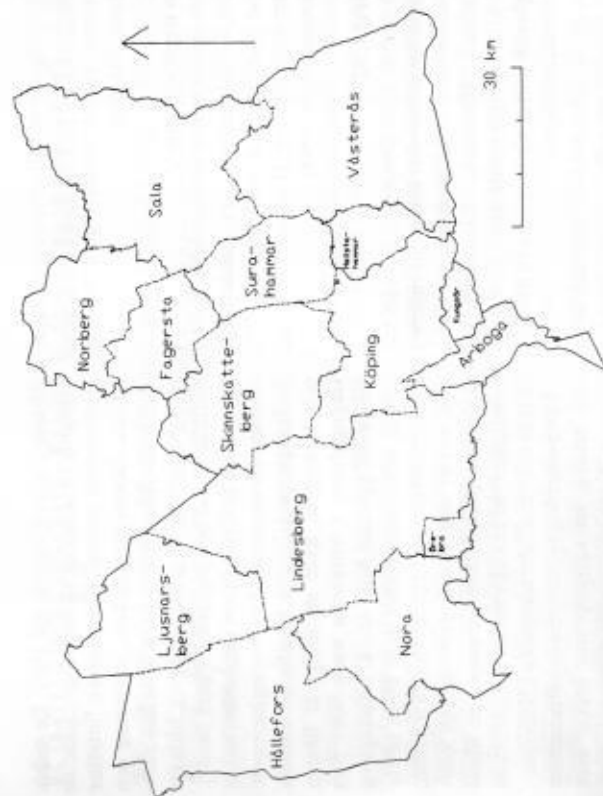
dast en (1) motsvarande tid 1991. De milda vintrarna fortsätter att sätta sina spår bland de kortflyttande arterna. Rördrommen fortsätter att öka, liksom kungsfiskare, strömsutare och skägges. Bland övriga häckfåglar kan nämnas smådopping och gråhakedopping, båda för andra året i rad och ängshök i Västra Skedvi. Svarttärnan höll sina fåsten bra medan endast en observation noterades för vitryggig hackspett. Smågnagspecialisterna, framför allt tornfalk och hornuggla, hade ett dåligt år liksom slagugglorna i Möklinta hade. Det fina junivärdet gynnade både de s.k. nattsångarna och de som lyssnade efter dem. Höga siffror noterades således för de flesta arter i den genren, t.ex. vaktel och flodsångare, medan kärrsångaren uppvissade ännu ett magert år. Bland ovanligare fynd kan nämnas en vitögad dykand i Linde och en mindre sumphöna i Hällefors.

Medkortare högrätslägen kan juli betecknas som ostadig, en vådertyp som brukar vara gynnsam för observationer av flyttande vadare. Detta sammanfall bl.a. med en översvämning i invallning vid Gnien i Ramnäs, den s.k. Högbymaden, vilken blev ett eldorado för vadare och ornitologer under sommaren. Vardartarten kröntes med arter som t.ex. amerikansk tundrapipare, svartbent strandpipare och myrsnäppa. För övrigt kan nämnas en svartvingad vadersvala i Fellingsbro och årets enda turturduva i Munktorp.

Från augusti finns inte mycket notabelt, dock bör nämnas en tretåig mås i Ramsberg och en härfågel i Västanfors.

Vådermässigt var september normal. Ovanligt många storskarvar sågs runt om i Västmanland liksom ett omfattande sträck av prugås månadens sista dagar. Bland de ovanligare kan nämnas aftonfalk och kentek tärna i Ramnäs samt större piplärka i Västanfors.

I oktober slog vintern till, men en normal november och en mild december lindrade chocken något. Ännu en höst utan hökugglor i någon utsträckning, men en hel del tallbit rörde på sig. Även några smalnåbbade nötkräkor sågs.

Figur 1. Västmanlands kommuner (ovan) och delområden (nedan).

Artlista

Smålom *Gavia stellata*

Fjorton häckningar eller troliga häckningar har rapporterats fördelat på följande kommuner: Lindesberg (4), Nora (1), Ljusnarsberg (1), Skanskatteberg (1) och Fagersta (7).

Två nya häckningslokaler har tillkommit detta år, en från vardera Fagersta och Ljusnarsbergs kommuner. Det finns inget som tyder på en tillbakagång för smålommen i rapportområdet. I några kommuner har ytterligare häckningslokaler hitats under de senaste åren.

Storlom *Gavia arctica*

Häckningar eller troliga häckningar har rapporterats i 34 fall fördelat på följande kommuner: Sala (8), Surahammar (6), Köping (2), Lindesberg (2), Nora (5), Hällefors (4), Skanskatteberg (6) och Norberg (1).

Antalet rapporterade häckningar ligger långt från det verkliga antalet, främst i västra delen av landskapet. Till exempel befanns 58 par häcka enbart i Lindesbergs kommun i samband med en sjöinventering i kommunen 1987-88 (Malmstigen & Andersson 1990).

Smådopping *Tachybaptus ruficollis*

Häckning (8, 1, 1):

Su: 1 par Turkiesjön, Rammäs (Sören Larsson m.fl.).

Övriga observationer (-, 53 ex., 6 ex.):

Su: 1-2 ex. Grieten, Rammäs, 12-24.7 (Markus Rehnberg m.fl.). 1 ex. Magforsen, Sura, 27.10 (Ingrid Akerberg).

Ar: 1 ex. Arboga 1.1-29.2 (Ulf Eriksson, Lars Löfgren). 1 ex. Arboga 28.6 (gm Ulf Eriksson). No: 1 ex. Hammarby, Nora, 30.12 (Anders Carlberg).

För andra året i rad häckning i Turkiesjön.

Vinterfyndet i Arboga upptäcktes 29.12 1991.

Gråhakedopping *Podiceps griseigena*

Häckning (4, 1, 1):

Su: 1 par Djupen, Rammäs (Sören Larsson m.fl.).

Övriga observationer (51, 45, 4):

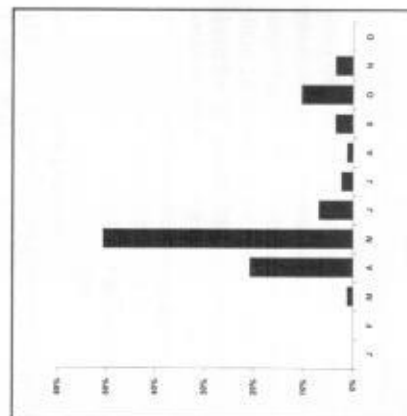
Vä: 1 ex. Askövik 4.5 och 2 ex. samma lokal 5.5 (Niclas Andersson).

Lj: 1 ex. Österhammarssjön, Fellingsbro, 14.5 (Thomas Kellerth, Per Zetterlund).

Fa: 1 ex. St. Aspen, Västanfors, 31.10 (Stefan Clason m.fl.).

Häckning för andra året i rad på den klassiska gråhake lokalen Djupen. Faktum är att samtliga sex konstaterade häckningar i Västmanland, 1956-59 och 1991-92, har varit på denna lokal!

Övriga fynd faller inom ramen för det tidsmässiga uppträdandet inom rapportområdet, se figur 2.

Figur 2. Fågelarter och procentuell fördelning på årets månader. Fynd under häckningstid på häckningslokaler är exkluderade.

Svarthakedopping *Podiceps auritus*

Häckningar och troliga häckningar (-, - 14):

Vä: 1 par Rudsjön, Haraker (Richard Lager).
 Su: 2 par Nicksjön, Ramnäs (Sören Larsson). 2 par Turkiesjön, Ramnäs (Sören Larsson).
 Kö: 3 par Kärringsjön, Munktorp (Arne Eklöv).
 Li: 2 par Gransjön, Fellingebro (Bo Dahlström m.fl.). 1 par Björkhyttan-Dammnsjön, Linde (Mats Andersson). 1 par Höksjön, Ramsberg (Bengt Lundell m.fl.). 1 par Ötjärnen, Ramsberg (Mikael Hake, Jan-Erik Malmstigen).
 Hi: 1 par Grythyttan, Grythyttan (Mats Trillkott m.fl.).

Övriga observationer:

Sa: 1 ex. Gussjön, Fläckebo, 1.5 (Robert Ström).
 2 ex. Fläcksjön, Fläckebo, 24.5 (Jan Hellström).
 Su: 1 ex. Norrsjön, Sura, 18.4 (Hans-Erik Lundqvist). 1 ex. Djupen, Ramnäs, 19.4 (Ralf Lundmark). 1-2 ex. Gläpen, Sura, 25-26.4, 10.5 och 13.5 (Sören Larsson m.fl.). 1 ex. Öketjärn, Ramnäs, 17.5 (Lennart Karlsson). 1 ex. Gnien, Ramnäs, 12.7 (Sören Larsson).
 Li: 1 ex. Finnäkerssjön, Fellingebro, 18.6 (Sven Larsson m.fl.).
 Hi: 4 ex. Torrvarpen vid Hammarn, Grythyttan, 28.4 (Mats Trillkott).

Fjorton häckningar är betydligt fler än de senaste årens, räknat från 1985, då det genomsnittliga antalet par var under 7. Dessförinnan rapporterades fler häckande par och perioden 1980-84 lag antalet par i genomsnitt på 25. 1976-79 rapporterades i genomsnitt närmare 50 par årligen. Som jämförelse kan även nämnas uppgifter från riksinventeringsåren 1969, då 81 par rapporterades, resp. 1972 då totalt 59 par rapporterades från Västmanland (Regnell 1981). Om årets rapporter är ett tecken på svarthakens återkomst, från att nästan vara borta från rapportområdet, eller inte återstår att se.

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

Sa: 8 ex. sträck Näs, Fläckebo, 18.4 (Bernt

Söderlund).

Vä: 1 ex. sträck Högsholm, Ängsö, 8.9 (Anders F. Andersson). 2 ex. Gimpelsenarna, Ängsö, 13.9 (Richard Lager). 1 ex. Galten vid Galtholmen, Rytterne, 14.10 (Arne Eklöv).
 Su: 3 ex. sträck Gnien, Ramnäs, 6.9 (Sören Larsson).

Ku: 3 ex. sträck Jägaräsen, Kungs-Barkarö, 12.9 (Per Lindh, Börje Wennerström).
 Ar: 1-2 ex. Hjälmaren 8.1 (Ulf Eriksson).
 Li: 1 ex. Väringen vid Prästryggen, Näsby, 23.7 (Thomas Haraldsson, Mattias Rudenwall).
 4 ex. Stor-Väringen, Näsby, 16.9 (Jan-Erik Malmstigen). 1 ex. samma lokal 19.9 (Erik Jansson). 1 juv. ex. Vagnshäll, Väringen, Näsby, 27.9 (Erik Jansson).

No: 1 juv. ex. Norrsjön, Nora, 5-20.9 (Lars Asklund m.fl.). 1 ad. ex. samma lokal 14-20.9 (Peier Bernövall m.fl.).

Hä: 1 ex. Rockesholm, Grythyttan, 3-4.5 (Gunde Persson). 1 juv. ex. Jeppetorp, Grythyttan, 27.10 (Aulis Syväjärvi).
 Fa: 1 ex. sträck Backgården, Västanfors, 20.9 (Leif Lejdellin).

De sexton fynden är ett normalt uppträdande, dock är januari fyndet det första kända under senare år. Vinterfynd i form av decemberobservationer finns tidigare från Hjälmaren i Arboga kommun.

Rördrom *Botaurus stellaris*

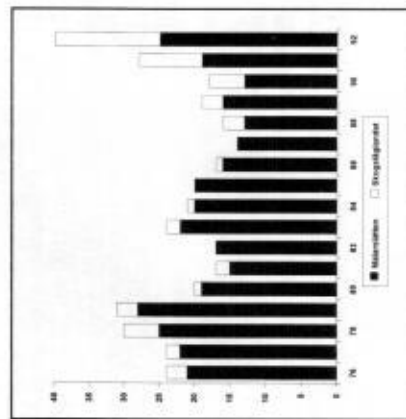
Lokaler med hölande hannar (antal inom parentes):

Sa: Gussjön, Fläckebo (2), Fläcksjön vid Näs, Fläckebo (2), Hallaren, Möklinta (1), Fröstboviken, Hallaren, Sala (2), Storsjön, Möklinta (3).
 Vä: Slavholmsviken, Rytterne (1), Fiholmsviken, Rytterne (1), Askövik (5), Holmaviken, Västerås-Barkarö (1), Ridön, Västerås-Barkarö (3), Håslövsundet, Irsta (2), Ängsö sund, Björksta (1), Grisfjärden, Ängsö (1).
 Hi: Billingen, Kolhäck (2), Freden, Säby (2).
 Su: Västersjön, Sura (2), Gläpen, Sura (1).

Ku: Barkarövik, Kungs-Barkarö (2), Galten vid Kungssunden, Kungs-Barkarö (1).

Li: Väringen vid Hagaberg, Näsby (1).
 Sjömosjön, Fellingebro (1), Österhammarssjön, Fellingebro (1).
 Arbogaån vid Ringaby, Fellingebro (1).

Sammanlagt 40 hölande hannar innebär en fortsatt ökning jämfört med de föregående åren. Det är faktiskt det största antalet rördrommar som hörts i rapportområdet. Ökningen är tydligast i Sala, Västerås och Hallstahammars kommuner. Omkring hälften av de hölande hannarna hördes i anslutning till Mälaren. Man kan konstatera att rördrommen nu är ur 1980-talets svacka och att antalet är högre eller i nivå med 1970-talets, se figur 3.

Figur 3. Antal hölande rördrommar i Västmanland 1976-92, fördelade på de naturgeografiska regionerna Malarslätten och Skogsåsländet, se tex. Malmgren (1982). I Bergslagen har ingen rördrom hörts under perioden. De tre kalla vintrarna 1984/85 - 1986/87 reducerade antalet märkbart och det är i första hand rördrommarna i de perifera delarna av utbredningsområdet, d.v.s. Skogsåsländet i vårt fall, som sågs ut. Kalla vintrar var också 1981/82 liksom 1978/79. Att antalet var högre 1979 än 1978 beror sannolikt på att arten var föremål för särskilt eftersök 1979 (Magnusson 1980).

Häger *Ardea cinerea*

Häckningar:

Sa: 3 par Storsjön, Möklinta (Karl-Gunnar Källebrink). 7 par Fläcksjön, Fläckebo (Karl-Gunnar Källebrink).

Vä: 92 par Flottgrundet, Ängsö (Thomas Pettersson, Robert Ström). Minst 20 par Långholm, Kärrbo (Thomas Pettersson, Robert Ström). Liten koloni på Slavholmskäret, Rytterne (Pontus Lindberg, Kurt Lindström).
 Su: 1 par Norrsjön, Sura (Sören Larsson). 1 par L. Nadden, Ramnäs (Juha Mauno).
 Li: 1 par Långbrofallet, Ramsberg (Mikael Hake).

Sammanlagt ca 130 par på åtta lokaler. Antalet är något fler än 1991, dock färre än 1990. Fortfarande måste anses att de rapporterade häckningarna inte visar på det verkliga antalet i Västmanland. Det har troligen aldrig tidigare i nutiden funnits ett så stort hägerbestånd i rapportområdet.

Knölsvan *Cygnus olor*

Häckningar (-, 192, 14):

Vä: 4 par Askövik (Martin Green). 1 par Granfjärden vid Nyhynäs, Kärrbo (Bjarne Eriksson).

Ku: 1 par Barkarövik, Kungs-Barkarö (Kurt Lindström).

Ar: 1 par Frösshammarsviken, Arboga (Ulf Eriksson).

Li: 1 par Arrudviken, Väringen, Näsby (Jan-Erik Malmstigen). 1 par Löa-Tjärnen, Ramsberg (Bengt Lundell). 1 par Räsvalen vid Storå, Linde (Bengt Lundell).

No: 1 par Åsbofsjön, Nora (Anders Carlberg).
 Hi: 1 par Grythyttaviken, Grythyttan (Mats Trillkott). 1 par Agen, Grythyttan (Mats Trillkott m.fl.).

Lj: 1 par Olovsjön (Bengt Lundell).

Totalt 14 par. Knölsvanbeståndet i Västmanland är numera bara en spillra av vad det varit.

Exempelvis rapporterades 1978, i samband med en landskapsomfattande inventering, 101 par varav 78 par genomförde äggläggning. En bedömning gjordes i samband med resultatet av inventeringen att minst 120 par häckade (Larsson 1980). År 1981 hittades 6 nya lokaler. Diärefterräknat från 1982 minskade rapporterna drastiskt och har fram till 1992 i genomsnitt legat på drygt 18 par årligen i rapportområdet. Botennoteringen var 1990 med 9 par. Tydligast tillbakagång har märkts från Surahammars, Arhoga och Lindesbergs kommuner. I Asköviken har knölsvanen funnits sedan åtminstone 1985 med ett ganska konstant häckande bestånd.

Mindre sångsvan *Cygnus columbianus* (, 84, 17)

Sa: 1 ad. ex. Fläcksjön, Fläckebo, 5,3 (Karl-Gunnar Källebrink, Bert Larsson). 3 ex. samma lokal 7,3 (Pentti J. Tatti). 1 ex. samma lokal 10,3 (Niclas Andersson). 1 juv. ex. samma lokal 15,3 (Niclas Andersson).
Vä: 2 ad. ex. Boda, Dingtuna, 4,3 (Bert Larsson, Markus Rehnberg).
Su: 1 ex. Storängen, Ramnäs, 5,3 (Lennart Eriksson). 1 ex. Turkiesjön, Ramnäs, 7,3 (Anders Fröhm). 1 ad. + 1 juv. ex. Norrsjön, Sura, 8,3 (Ralf Lundmark). 1 ex. samma lokal 15,3 (Anders Fröhm). 1 ex. Gnien, Ramnäs, 11,4 (Maj Karsten). 2 ex. samma lokal 12,4 (Anders Fröhm). 1 ad. + 1 juv. ex. Norrsjön, Sura, 20,23,4 (Sören Larsson, Ingrid Åkerberg). 1 ex. sträck Ramnäs 23,11 (Ralf Lundmark).
Lf: 2 ex. Sorbysjön, Fellingsbro, 10,3 (Jan-Erik Malmstigen). 5 ex. samma lokal 23,3 (Per Jacobsson, Ulf Jacobsson).
Fa: 1 ex. Åvestbo ängar, Västanfors, 20,4 (Leif Lejdelin).
Nb: 1 ex. Labodasjön, Karbenning, 31,3 (Leif Lejdelin).

Sjutton fåglar på nio lokaler är ett normalt uppträdande. Tidamässigt inföll fynden under perioden 4.3-23.4. Höstfyndet är det andra sedan 1984.

Sångsvan *Cygnus cygnus*

Konstaterade häckningar, totalt 25 st., har rapporterats från följande kommuner: Sala (2), Västerås (1), Surahammars (8), Köping (1), Arhoga (1), Lindesberg (4), Hällefors (2) och Skinnkatteberg (6).

Lokaler med minst 100 ex. våren 1992 (toppnotering och datum för denna inom parentes):

Vä: Hällsjön, Haraker (ca 200 ex. 22.3).
Sa: Fläcksjön, Fläckebo (1060 ex. 15.3).
 Gorgen, Västerfärnebo (163 ex. 1.3). Storsjön, Möklinta (100 ex. 15.3). Hallaren, Möklinta (250 ex. 15.3). Rörbosjön, Fläckebo (111 ex. 26.3). Gussjön, Fläckebo (110 ex. 26.3).
Su: Gnien, Ramnäs (290 ex. 15.3). Norrsjön, Sura (420 ex. 20.3).
Lf: Sjömosjön, Fellingsbro (160 ex. 6.3).
 Sorbysjön, Fellingsbro (100 ex. 10.3). Mor-skogsjön, Ramsberg (200 ex. 22.3).
Nb: Norbergssån vid Hönsgrädet, Karbenning (134 ex. 5.4). Labodasjön, Karbenning (165 ex. 10.4).

Lokal med minst 100 ex. hösten 1992 (toppnotering och datum för denna inom parentes):

Lf: Sjömosjön, Fellingsbro (150 ex. 29.12).

Sädgås *Anser fabalis*

Den första större ansamlingen av sädgås under våren fanns i Sjömosjön, Fellingsbro, den 29.2 med mer än 100 ex. (Sven-Olof Eriksson m.fl.). Därefter, fram till den 6.3, skedde en snabb ökning och det fanns drygt 4000 sädgås i rapportområdet, med som mest 1500 ex vid Hedensberg, Tillberga. Antalet ökade ytterligare de följande två dagarna och perioden 7-9.3 fanns omkring 6800 sädgås i Västmanland. Denna notering var vårens högsta. De största flockarna var under denna period fortfarande de 1500 vid Hedensberg och en koncentration fanns även i svartområdet,

Fläckebo/Västerfärnebo, med som mest 1300 ex. den 8.3 (Bosse Persson). Antalet rastande gäss höll sig något under denna höga nivå fram till den 15.3, dock ökade antalet vid Hedensberg för att nå rekordet på en enskild lokal med 2350 ex. den 15.3 (Karl-Gunnar Källebrink). Under denna period (10-15.3) fanns även 1250 ex. i svartområdet, Fläckebo/Västerfärnebo, 11,3 (Kristen Ekman) samt 1200 ex. vid Bocksjön, Tortuna, 14,3 (Hans-Olof Hellkvist). Därefter skedde en viss minskning av gäss fram till slutet av mars då omkring 3900 ex. fanns och då främst i Västerås kommun i området runt Bocksjön, Tortuna/Tillberga. En ytterligare avtappning skedde sedan de första dagarna i april och perioden 6-8.4 fanns omkring 2700 ex. i rapportområdet. Dessa var främst koncentrerade till Sala kommun och vid Nötmyran, Saladamm och Fläckebo. Därefter minskade antalet till omkring 1000 ex. i slutet av april och efter den 3.5 finns inga rapporter om rastande sädgås.

Sammanfattningsvis kan konstateras att antalet vårrastande sädgås försätter att öka i Västmanland. Noteringar över 1000 ex. har tidigare rapporterats, från svartområdet 1990, dock aldrig från någon enskild lokal. Det måste emellertid framhållas att osäkerhet kan råda i vissa rapporter, vad beträffar observationens typ, om det gäller rastande eller sträckande gäss. Det kan även i vissa fall handla om dubbelräkningar, eftersom gässen flyttar mellan olika lokaler under dygnet.

Lokaler med minst 100 ex. våren 1992 (toppnotering och datum för denna inom parentes):

Sa: Fläcksjöområdet, Fläckebo (1300 ex. 8.3).
 Saladamm, Sala (1020 ex. 8.4). Frösthoviken, Sala (500 ex. 10.4).
Vä: Bocksjön, Tortuna/Tillberga (2350 ex. 15.3). Skrämma, Haraker (460 ex. 15.3).
Ha: Strömsholm, Kolbäck (600 ex. 2.4).
Su: Gnien, Ramnäs (245 ex. 23.3).
Lf: Sjömosjön, Fellingsbro (550 ex. 9.4).
 Sorbysjön, Fellingsbro (200 ex. 6.3). Finn-åkerssjön, Fellingsbro (400 ex. 16.3).
 Färingegården, Fellingsbro (250 ex. 1.4). Gill-

bergagården, Fellingsbro (400 ex. 15.4).

Lokaler med minst 100 ex. hösten 1992 (toppnotering och datum för denna inom parentes):

Vä: Asköviken (ca 260 ex. 4.10).

Lf: Finnikerssjön, Fellingsbro (150 ex. 4.10).

Spetsbergsgås *Anser brachyhyinchus* (9, 56, 10)

Sa: 1 2K ex. Hällby, Västerfärnebo, 3,3 (Bert Larsson). 2 ex. nordväst om Fläcksjön, Fläckebo, 21,3 (Kjetil Jensen). 1 ex. Sörsalbo, Västerfärnebo, 23,3 (Åke Berg). 1 ex. Vrenninge, Fläckebo, 28,4 (Stefan Lönnholm).
Vä: 4 ex. Hedensberg, Tillberga, 7-8,3 (Pentti J. Tatti m.fl.). 1-2 ex. Skrämma, Haraker, 15-22,3 (Markus Rehnberg, Pentti J. Tatti).
Su: 2 ex. Lisjö ängar, Sura, 21,3 (Sören Larsson). 1 ex. samma lokal 9,4 (Mikael Leppälampi). 3 ex. sträck Gnien, Ramnäs, 26,4 (Sören Larsson).

Lf: 1 ex. Gillbergagården, Fellingsbro, 10-15,4 (Magnus Köpman m.fl.), dock 3 ex. 13,4 (Jan-Erik Malmstigen).

Totalt 20 ex. på 9 lokaler är fler än förra årets 6 ex. på 5 lokaler. Gässen sågs under perioden 3.3-28.4.

Bläsgås *Anser albifrons*

Sa: 1-4 ex. Hällby, Västerfärnebo, 3-7,3 (Kristen Ekman m.fl.). 1 ad. ex. Gussjöbäck, Fläckebo, 8,3 (Markus Rehnberg m.fl.). 3 ex. Tvärhandsbäcken, Västerfärnebo, 10,3 (Karl-Gunnar Källebrink). 3 ex. Gorgen, Västerfärnebo, 20,3 (Bo Persson). 1 ex. Nötmyran, Västerfärnebo, 24,3 (Karl-Gunnar Källebrink). 4 ex. Norrsjön, Västerfärnebo, 24,3 (Karl-Gunnar Källebrink). 8 ex. nordväst om Fläcksjön, Fläckebo, 26,3 (Kjetil Jensen). 2 ex. Näs, Fläckebo, 29,3 (Anders Broberg). 2 ex. Nötmyran, Västerfärnebo, 7,4 (Karl-Gunnar

Källebrink). 1 ex. Saladamm, Sala, 8.4 (Karl-Gunnar Källebrink). 1 ex. Fröstboviken, Sala, 10.4 (Kristen Ekman). 10 ad. ex. Sörgräso, Västerfärnebo, 12.4 (Håkan Johansson). 6 ex. Norrgräso, Västerfärnebo, 13.4 (Karl-Gunnar Källebrink). 4 ex. Näs, Fläckebo, 24.4 (Kristen Ekman). 4 ex. Norrgräso, Västerfärnebo, 26.4 (Torbjörn Jansson).

Vä: 2-8 ex. Bocksjön, Tillbergar/Tortuna, 5-15.3 (Pentti J. Tatti m.fl.). 17-18 ex. Askösviken 20-22.3 (Markus Rehberg m.fl.). 1 2K ex. samma lokal 27.3-26.4 (Markus Rehberg m.fl.). 1 ad. ex. Askösviken 3-8.10 (Hans-Olof Hellkvist m.fl.).

Su: 1 ad. ex. Lisjö, Sura, 8-11.3 (Sören Larsson m.fl.).

Li: 1 ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 20-21.4 (Johnny Tegin m.fl.).

Även med risk för dubbelräkning är årets fynd av betydligt större omfattning än tidigare års. Jämfört (1) fynd från Sala kommun 1991.

Fjällgås *Anser erythropus* (6, 9, 3)

Su: 1 ex. Norrsjön, Sura, 21.3 (Sören Larsson). 1 ex. Storängen, Ramnäs, 22.3 (Anders Frohm, Ralf Lundmark). 1 ad. ex. vid Surahammar 27.10-21.11 (Ingrid Åkerberg m.fl.).

Fynd av fjällgås görs numera årligen.

Grågås *Anser anser*

Konstaterade häckningar (14, 41, 24):

Sa: 1 par Storsjön, Möklinta (Stig Öhman). 2 par Fläcksjön, Fläckebo (Karl-Gunnar Källebrink).

Vä: 4 par Askösviken (Martin Green).

Ar: 17 par Frösshammarsviken, Arboga (UIF Eriksson).

Större ansamlingar (≥50 ex.):

Sa: 53 ex. Fläcksjön, Fläckebo, 13.9 (Kristen Ekman).

Vä: Askösviken 9.3-17.4, som mest ca 150 ex. 21.3 (Pentti J. Tatti). Askösviken 16.8-26.10, som mest >600 ex. 26.10 (Per Magnusson). 300 ex. Åkeräng, Ångsö, 18-19.9 (Hans-Olof Hellkvist).

Ha: ca 200 ex. Lagårdssjön, Kolbäck, 22.9 (Kurt Lindström).

Ar: 361 ex. Frösshammarsviken, Arboga, 1.9 (Karl Gunnar Herou).

Grågås * Kanadagås *Anser anser x Branta canadensis*

Ha: 1 ex. Lagårdssjön, Kolbäck, 2.3 (Markus Rehberg).

Efter kanadagåsens införande i Västmanland 1945 (Ekberg 1959) har hybrider mellan ovanstående arter rapporterades från Skanssjön, Hallstahammar, 24-26.9 1961 med 4 ex. (Borg 1962) samt 1 ex. tillsammans med kanadagås Lindholmen, Kolbäck, 31.3 1990 (Kurt Lindström, opubl.). Möjligen är fenomenet underrepresenterat i rapportmaterialet.

[Strippgås *Anser indicus*] (2, 7, 1)

Ku: 2 ex. Barkarösviken, Kungs-Barkarö, 17.5 (Börje Wennerström).

Strippgäsen, som häckar i Centralasiens högländer, uppträder sällsynt men regelbundet i Sverige. Det mesta talar för att samtliga observerade strippgås i landet härrör från fångenskap och är förrymda eller frisläppta fåglar (SOF 1990).

[Snögås *Anser caerulescens*] (-, 33, 0)

Inga rapporter.

Kanadagås *Branta canadensis*

Större ansamlingar (≥300 ex.):

Sa: 1000 ex. Sand, Västerfärnebo, 10.3 (Thore Lindberg).

Vä: 350 ex. Skrämta, Haraker, 6.9 (Gunnar Lignell). Ca 300 ex. Boda, Dingtuna, 1.11 (Pontus Lindberg). Ca 340 ex. Asköfjärden, Västerås-Barkarö, 15.11 (Hans-Olof Hellkvist).

Li: 470 ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 7.3 (Christer Eriksson). 400 ex. Sällingsjön, Fellingsbro, 25.10 (Per Jacobsson, UIF Jacobsson). 650 ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 17.11 (UIF Jacobsson).

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

Häckningar (0, 4, 2):

Ha: 1 ex. i par med kanadagås *B. canadensis* producerade fyra ungar i Skanssjön, Hallstahammar (Pontus Lindberg, Markus Rehberg). 1 Lagårdssjön, Kolbäck, sågs ett likaledes sammansatt hybridpar med 5 pulli 5.8 och 5 juv. i september (Nils-Erik Zetterström).

Övriga observationer:

Sa: 1 ex. Fläcksjön, Fläckebo, 26.3 (Kjetil Jensen). 1 ex. Nötmyran, Västerfärnebo, 7.4 (Karl-Gunnar Källebrink). 1 ex. Sand, Västerfärnebo, 9.4 (Thore Lindberg). 1 ex. Hällby, Västerfärnebo, 24.4 (Thore Lindberg).

Vä: 1 ex. Hedensberg, Tillbergar, 8.3 (Richard Lager, Pentti J. Tatti). 1 ex. Bocksjön, Tortuna, 13.3 (Per Magnusson). 6 ex. Askösviken 22.8 (Hans-Olof Hellkvist, Hans Larsson).

Ku: 3 ex. Barkarösviken, Kungs-Barkarö, 26.5 (Arne Eklöv, Kurt Lindström).

Ar: 1 ex. Frösshammarsviken, Arboga, 5-7 (UIF Eriksson). 1 ex. sträck Arboga 24.9 (UIF Eriksson).

Li: 4 ex. Gillberga, Fellingsbro, 13-15.4 (Sven-Olof Eriksson m.fl.). 1 ex. Gammelbo, Ramsberg, 16.4 (Mats Andersson). 4-5 ex. Spånga, Fellingsbro, 16-20.4 (Thomas Haraldsson m.fl.). 1 ex. Fimmåkerssjön, Fellingsbro, 20.6 (Sven Larsson).

No: 1 ex. Husby, Nora, 5.8 (Sverre Persson, Berit Ragné).

Hä: 1 ex. Hammarn, Grythyttan, 3.4 (Aulis Syväjärvi, Max Widman). 1 ex. Grythyttsviken,

Grythyttan, 4.4 (Göran Hagsten, Mats Trillkvist).

Första fyndeni Nora och Hällefors kommuner.

Prutgås *Branta bernicla* (-, 34, 5)

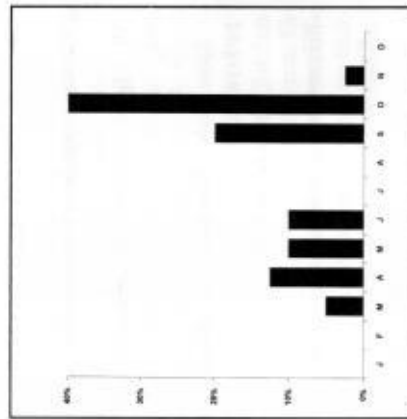
Sa: 200 ex. sträck Vivansbo, Möklinta, 29.9 (Erik Andersson).

Su: 270+300 ex. sträck Ramnäs 28.9 (Anders Frohm, Ralf Lundmark). 60+80 ex. sträck Ramnäs 29.9 (Ralf Lundmark).

Kö: 1 ex. Köpingsjön, Köping, 30.5 (Arne Eklöv) och 2.6 (Kurt Lindström).

No: 80-85 ex. sträck Nora 29.9 (Anders Carlberg).

Uppträddet under hösten är normalt i tid, se figur 4. Åven 1991 observerades en fågel i juni. De sista dagarna i september sågs ovanligt stora mängder sträckande prutgås över Mellan- och Sverige. Exempelvis sågs 3200 ex. nära Avesta i Dalarna på eftermiddagen den 28.9 (Adenäs m.fl. 1993, Ehrs 1992). Första fyndet i Nora kommun.

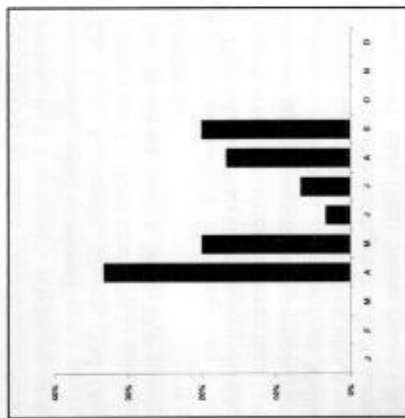

Figur 4. Iakttagelser av prutgås i Västmanland 1982-92, procentuell fördelning på årets månader.

Gravand Tadorna tadorna (23, 15, 1)

Sa: 1 hona Fläcksjön, Fläckebo, 26.4 (Torbjörn Jansson, Karl-Gunnar Källebrink).

Enstaka observationer av gravand görs årligen i landskapet och detta fynd faller väl in i mönstret, se figur 5.

Figur 5. Iakttagelser av gravand i Västmanland 1971-92, procentuell fördelning på årets månader.

[Mandarinand Aix galericulata] (2, 3, 1)

Vä: 1 hane Asköviken 4.5 (Niclas Andersson m.fl.).

Sjätte fyndet i Västmanland av denna troliga parkrymlingsart.

Blästrand Anas penelope

Konstaterade häckningar (-, 9, 1):

So: 1 par Gnien, Ramnäs (Sören Larsson).

Större ansamlingar (≥50 ex.):

So: Fläcksjön vid Näs, Fläckebo, 18-20.4, som mest ca 200 ex. 20.4 (Hans-Olof Hellkvist). 50

ex. Nötmyran, Västerfärnebo, 3.5 (Åke Berg).
Su: 82 ex. Gnien, Ramnäs, 20.4 (Ralf Lundmark).

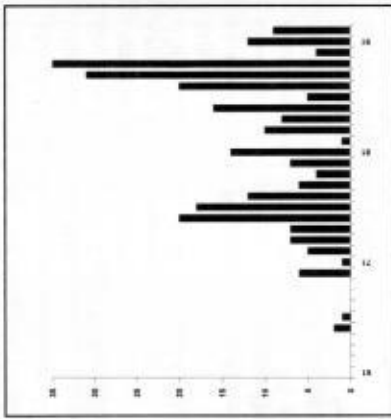
Första konstaterade häckningen i Surahammars kommun under senare år. Tidigare har häckningar konstaterats i Lindesbergs kommun så gott som årligen sedan 1976. Även i Köpings och Sala kommuner har häckningar ägt rum under 1980-talet. Viktigaste rastlokaler under våren är i de näringsrika sjöarna i Sala kommun och under hösten har Asköviken visat de högsta siffrorna. Man kan dock konstatera en fortsatt vikande trend för rastande bläsänder i rapportområdet.

Snatterand Anas strepera (-, 64, 5)

Sa: 1 hane Fläcksjön, Fläckebo, 23.4 (Karl-Gunnar Källebrink).

Vä: 1 hona Asköviken 24.6 (Martin Green).
Su: 1 par Lasjövik, Sura, 12.4 (Ulf Carlsson).
3 ex. Gnien, Ramnäs, 12.7 (Kim Lill). 2 ex. Turkiesjön, Ramnäs, 19.9 (Ralf Lundmark).

Efter en tendens att observationer av snatterand ökade i slutet av 1980-talet, med bl.a. flera häckningar, tycks arten minska i rapportområdet igen, se figur 6.

Figur 6. Snatterand i Västmanland 1961-92. Häckningar konstaterades 1984 och 1987-89.

Kricka Anas crecca

Större ansamlingar (≥100 ex.) under våren:

Sa: 100-200 ex. Fläcksjön, Fläckebo, 18-20.4 (Bernt Söderlund m.fl.). Nötmyran, Västerfärnebo, 26.4-3.5, som mest 600 ex. 26.4 (Åke Berg).

Vä: Asköviken 26.4-3.5, som mest 240 ex. 30.4 (Pontus Lindberg).

Su: Gnien, Ramnäs, 8-26.4, som mest 750 ex. 19.4 (Ralf Lundmark). Lasjö ängar, Sura, 11.4-3.5, som mest 100 ex. 11.4 (Maj Karsten).

Lj: Sjömosjön, Fellingebro, 11.4-10.5, som mest ca 300 ex. 21.4 (Sven-Olof Eriksson).
Sörbysjön, Fellingebro, 14-18.4, som mest 155 ex. 17.4 (Sven Larsson). 120 ex. Finnäkerssjön, Fellingebro, 1.5 (Sven Larsson).

Sk: ca 100 ex. Spaden, Hed, 25.4 (Roland Waara).

Större ansamlingar (≥100 ex.) under hösten:

Su: Gnien, Ramnäs, 6.8-25.9, som mest 350 ex. 29.8 (Sören Larsson).

Kö: ≥200 ex. Köpingsån, Köping, 20.9 (Kurt Lindström).

Lj: Österhammarsjön, Fellingebro, 2.8-27.9, som mest 500 ex. 20.9 (Per Jacobsson, Ulf Jacobsson).

Genomgående höga och fina rastsiffror detta år. Pålidiga rastlokaler på våren är Gnien i Surahammars kommun och Fläcksjön m.fl. lokaler i svartalområdet, Sala kommun.

Gränsand Anas platyrhynchos

Större (≥200 ex.) ansamlingar vintertid (1.12-29.2):

Vä: ca 280 ex. KVV, Lundby, 21.1 (Markus Rehnberg).

Kö: som mest 334 ex. Köpingsån, Köping, 30.1 (Kurt Lindström).

Lj: 200 ex. Sjömosjön, Fellingebro, 6.12 (Sven-Olof Eriksson).

Större (≥200 ex.) ansamlingar under våren:

Sa: 300 ex. Sand, Västerfärnebo, 10.3 och 2200 ex. samma lokal 19.3 (Thore Lindberg). 500 ex. Hoggumbacken, Västerfärnebo, 23.3 (Åke Berg). 500 ex. Fläcksjön vid Näs, Fläckebo, 18.4 (Bernt Söderlund).

Su: 11.3-19.4 Gnien, Ramnäs, som mest 1225 ex. 8.4 (Ralf Lundmark). 350 ex. Lasjö ängar, Sura, 11.4 (Ralf Lundmark).

Lj: ca 350 ex. Sjömosjön, Fellingebro, 4.4 och ca 500 ex. samma lokal 11.4 (Sven-Olof Eriksson m.fl.).

Större (≥200 ex.) ansamlingar under sommar och höst:

Su: 152 ad. ex. + 70 pulli Gnien, Ramnäs, 30.6 och 250 ex. samma lokal 6.8 (Sören Larsson).
Kö: 500 ex. Malmön, Köping, 18.9 (Peter Ekelund). 234 ex. Köpingsån, Köping, 1.11 och 201 ex. samma lokal 22.11 (Kurt Lindström).

Lj: 200 ex. Österhammarsjön, Fellingebro, 13.9 (Bo Dahlström).

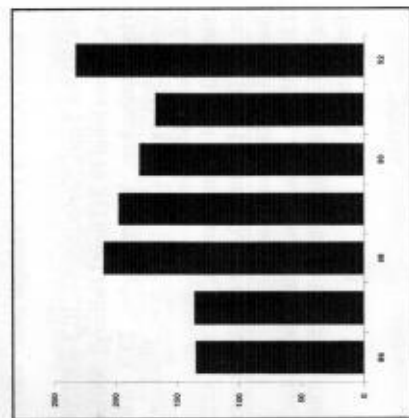
Stjörtand Anas acuta

Antal fågeldagar (233) fördelat kommunvis på föråret (t.o.m. 30.6) resp. efteråret (fr.o.m. 1.7):
Sala (49/0), Västerås (14/0), Hallstahammar (3/0), Surahammar (21/72), Köping (0/6), Arboga (1/0), Lindesberg (13/24), Örebro (4/0), Nora (0/17).

Den tidsmässiga fördelningen var 8.3-4.5 under föråret och 6.8-4.10 under efteråret. Således inget sommarfynd eller annan indikation på häckning. Från landskapet finns tre häckningar konstaterade genom åren, senast var i Fläcksjön 1978. Se figur 7.

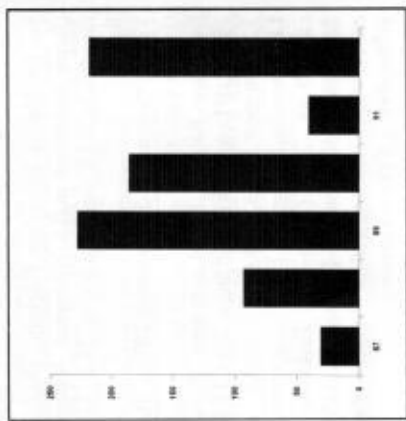
Fotograferar du fåglar?

Skicka gärna dina foton (helst svartvita) till redaktionen så kan kanske alla FIV:s läsare få njuta av dina bilder!

Figur 7. Iakttagelser av sjöartad i Västmanland 1986-92 uttryckt i antal fågelddagar.

Sjömosjön, Österhammarsjön och Sörbysjön i Lindsbergs kommun. Se figur 8.

Figur 8. Iakttagelser av ärtä i Västmanland 1987-92 uttryckt i antal fågelddagar.

Gräsand * Sjöartad *Anas platyrhynchos x acuta*

Nb: 1 hane Labodasjön, Karbenning, 14.4 (Torbjörn Jansson).

Andra kända fyndet av en dylik hybrid i Västmanland. Tidigare finns ett fynd av 1 ex. vid Angkraftverket, Västerås 26.2.1984 (Roland Thuvander, opubl.).

Ärtä *Anas querquedula*

Antal fågelddagar (221) fördelat kommunvis: Sala (55), Västerås (60), Surahammar (29), Köping (2), Kungsör (3), Arboga (1), Lindsberg (50), Örebro (21).

Den tidsmässiga fördelningen var 13.4-8.8. Ingen häckning konstaterad. Däremot funnen vid 14 lokaler under häckningsstid, perioden 15.5-31.7, dessa var: Vrenninge, Fläcksjön, Nötmyran och Fröstboviken i Sala kommun; Gläppen, Gnien och Turkiesjön i Surahammar kommun; Askövikens och Sjöbodens i Västerås kommun; Askövikens och Sjöbodens i Västerås kommun; Barkarövikens i Kungsörs kommun; Cementdippen i Köpings kommun;

ökningen troligen på bättre rapportering. Klart är däremot att brunanden befinner sig i ett bottenläge i rapportområdet och man behöver bara gå drygt tio år tillbaka i tiden så var brunanden en allmän häckfågel i exempelvis mälardalen och övriga östra delen av Västmanland.

Vitögdynd *Aythya nyroca* (3, 0, 1)

Lj: 1 ad, hona St. Lindessjön, Lände, 22.6 (Mats Andersson)**.

Fjärde fyndet i Västmanland.

Vigg *Aythya fuligula*

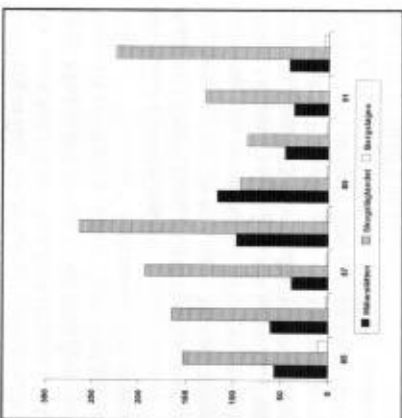
Större ansamlingar (≥50 ex.):

Vä: Askövikens 15.3-3.5, som mest ca 250 ex. 19.3 (Niclas Andersson) och 234 ex. 27.4 (Hans-Olof Hellkvist).

Bergand *Aythya marila* (-, 72, 1)

Sa: 1 hona Fläcksjön, Fläckebo, 14.5 (Åke Berg).

Endast ett fynd ligger långt under det normala. Åven om fynden har minskat sedan 1970-talet har antalet pendlat kring 6-10 under 1980-talet. Ett fynd är således det lägsta sedan 1973, se figur 10.

Figur 9. Iakttagelser av skedand i Västmanland, uttryckt i antal fågelddagar. Materialet är fördelat på tre naturgeografiska regioner.

Brunand *Aythya ferina*

Konstaterade häckningar:

Ar: flera kullar Frösshammarsviken, Arboga (Ulif Eriksson).

Antal fågelddagar (239) fördelat kommunvis: Sala (22), Västerås (187), Surahammar (10), Kungsör (7), Arboga (2), Lindsberg (8), Örebro (2), Nora (1).

Under häckningsstid (15.5-31.7, förutom Frösshammarsviken) endast funnen vid fyra lokaler enligt följande:

Sa: 3 hannar + 1 hona Fläcksjön, Fläckebo 17.5 (Kristen Ekman).

Vä: Askövikens 21.5-29.6, som mest 16 ex. 21.5 (Hans-Olof Hellkvist). 1 hane Smedskärsviken, Ridön, Västerås-Barkarö 5.7 (Hans-Olof Hellkvist).

Lj: 1 hane Notholmen, Värningen, Näsby 4.6 (Sven-Olof Eriksson, Kjell Mattsson).

Största flocken var 20 ex. Askövikens 24.4 (Håkan Johansson). Fler fynd i år jämfört med förra året. Eftersom arten är ny på listan beror

**Manusstopp
för
Fåglar i Västmanland 1/94
1 februari**

Figur 10. Iakttagelser av bergand i Västmanland 1973.
92.

Ejder *Somateria mollissima* (21, 12, 1)

Ku: 1 hane + 27 honor Galtén vid Jägaräsen, Kungs-Barkarö, 18.10 (Per Lindh, Börje Wennerström).

Fyndet faller väl in i ejderns tidsmässiga höstflyttning. Även om för vår del tidigare rapporter om ejdrar mest handlat om vår- och sommarsäsonger är det troligt att arten kan passera även under höstflyttningen. Det tidsmässiga uppträdandet under hösten (5 fynd) har varit 18.10-16.11.

Alfågeln *Clangula hyemalis* (-, 59, 2)

Sa: 2 hantar + 2 honor Fläcksjön, Fläckebo, 3.5 (Anders Arnell).
Ku: 1 hane Galtén, Kungs-Barkarö, 18.10 (Börje Wennerström).

Något fåre fynd än normalt.

Sjööorre *Melanitta nigra* (-, 238, 22)

Sa: 7 ex. Fläcksjön, Fläckebo, 26.4 (Jan Hellström m.fl.). 2 ex. samma lokal 4.5 (Thore

Lindberg m.fl.).

Vä: flock hörd Askövikén 26.4 (Pontus Lindberg, Markus Rehnberg). Flock hörd Ångsjön, Irså, 13.5 (Pentti J. Tatti). 1 ex. Oxfjärden, Ångsö, 16.7 (Anders F. Andersson). 3 ex. samma lokal 22.7 (Keijo Kangas).

Su: 4 ex. Gläpen, Sura, 23.4 (Sören Larsson). 3 ex. samma lokal 26.4 (Anders Fröhm, Sören Larsson). 4 ex. samma lokal 3.5 (Sören Larsson). 14 ex. samma lokal 14.5 (Sören Larsson). 3 ex. Sörsjön, Sura, 14.5 (Per Lindh). 1 ex. Norrsjön, Sura, 14.5 (Per Lindh). 32 ex. Gläpen, Sura, 24.5 (Sören Larsson). 2 ex. samma lokal 18.10 (Ulf Carlsson, Sören Larsson). 1 ex. samma lokal 26.10 (Ralf Lundmark).

Lä: 4 ex. Ullersättersviken, Värningen, Näsby, 19.4 (Per Jacobsson, Ulf Jacobsson). 4 ex. St. Lindessjön, Linde, 27.4 (Mats Andersson). 2 ex. Finnäkerssjön, Fellingsbro, 28.4 (Jan-Erik Malmstigen). 4 ex. Värningen, Näsby, 20.5 (Jan-Erik Malmstigen).

Hä: 1 ex. Saxen, Grythyttan, 14.4 (Yngve Hareland). 6 ex. Torrvärpen, Grythyttan, 3.5 (Carl-Ivan Carlsson, Tomas Carlsson).

Fa: 1 ex. Backgården, Västanfors, 4.10 (Leif Lejdelin).

Svårta *Melanitta fusca* (-, 39, 4)

Sa: 1 par Fläcksjön, Fläckebo, 14.5 (Karl-Gunnar Källebrink).

Su: 1 hona Norrsjön, Sura, 14.5 (Per Lindh). 1 ex. Längsjön, Sura, 24.10 (Kjell Andersson).
Ku: 8 ex. Galtén vid Jägaräsen, Kungs-Barkarö, 18.10 (Per Lindh, Börje Wennerström).

Knipps *Bucephala clangula*

Större ansamlingar (≥50 ex.):

Vä: 75 ex. Askövikén 15.3 (Richard Lager). 53 ex. samma lokal 18.3 (Markus Rehnberg). 55 ex. samma lokal 20.3 (Per Magnusson).

Lä: ca 50 ex. Ullersättersviken, Värningen, Näsby, 12.4 (Thomas Haraldsson).

Hä: 50-100 ex. Grythyttaviken, Grythyttan, 26.3-19.4 (Mats Trillkott).

i mitten av 1980-talet. I Askövikén har ett samband mellan vinterns hårdhet och antalet värmande salskrakar kunnat påvisas (Pettersson 1992).

Småskrake *Mergus serrator*

Konstaterade häckningar (-, 12, 2):

Vä: 1 par Granfjärden, Ångsö (Keijo Kangas).
No: 1 par Vikern, Vikern (Roland Thuvander).

Storskrake *Mergus merganser*

Konstaterade häckningar (-, 134, 9):

Sa: 1 par Storlussen, Möklinta (Sug Öhman).
Su: 1 par Virsbofsjön, Ramnäs (Lennart Karlsson).

Lä: 1 par Sjömosjön, Fellingsbro (Jan-Erik Malmstigen). 1 par Räsvalen, Linde (Andreas Sandberg). 2 par Värningen, Näsby (Jan-Erik Malmstigen m.fl.).

No: 1 par Vikern, Vikern (Roland Thuvander).
Hä: 1 par Grythyttaviken, Grythyttan (Mats Trillkott).

Sk: 1 par Skärsjön, Skinnskateberg (Kurt Lindström).

Större ansamlingar (≥500 ex.):

Vä: ca 500 ex. Galtén vid Stavsholmen, Rytterne, 1.4 (Kurt Lindström). Ca 1000 ex. samma lokal 1.11 (Pontus Lindberg). 500-600 ex. Holmaviken, Västerås-Barkarö, 1.11 (Richard Lager).

Su: Gläpen, Sura, 18-25.10, som mest 1500 ex. 20.10 (Ralf Lundmark).

Ku: 700 ex. Galtén vid Botten, Kungs-Barkarö, 10.11 (Arne Eklöv).

Lä: Värningen, Näsby, 4-16.11, som mest ca 2000 ex. 16.11 (Erik Jansson). Ca 3000 ex. Oppåsen, Fellingsbro, 17.12 (Uno Larsson).

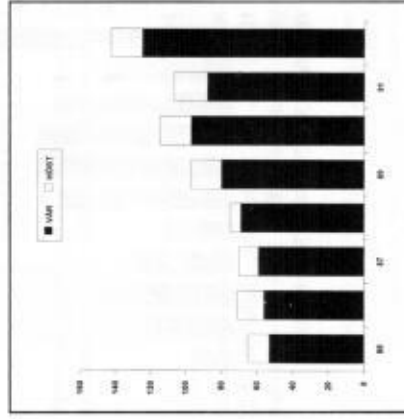
[Kamskrake *Mergus cucullatus*] (0, 0, 1)

Nb: 1 hane Norbergån vid Hönsgärdet, Karbenning, 31.3-10.4 (Leif Lejdelin m.fl.)**.

Första fyndet i Västmanland av denna art med ursprung i Nordamerika. SOF:s raritetskommitté har bedömt de hittills gjorda fynden i Sverige (2 st. t.o.m. 1991) som icke spontana, så även detta. Fyra tidigare fynd i Storbritannien, ett i Tyskland, och två i Norge har dock bedömts som spontana (Cramp & Simmons 1977, Hirschfeld 1988).

Salskrake *Mergus albellus*

Antal fågeldagar (601) fördelat kommunvis på föråret (t.o.m. 30.6) resp. efteråret (fr.o.m. 1.7):
Sala (9600), Västerås (26399), Surahammar (11413), Kungsör (23/10), Lindesberg (45/8), Hällefors (11/1), Fagersta (6/0), Norberg (2/0).

Figur 11. Iakttagelser av salskrake i Västmanland 1985-92. Materialet har uppdelats i vår (t.o.m. 30.6) resp. höst (fr.o.m. 1.7).

Arten fortsätter att öka starkt i Västmanland, framför allt under vårsträcket, se figur 11. Ökningen har sannolikt ett starkt samband med de senaste milda vintrarna efter tre kalla vintrar

Bivråk *Fernis apivorus*

Elva konstaterade häckningar fördelade på följande delområden: Västerfärnebo (1), Rammäs (1), Arboga (1), Fellingsbro (2), Ramsberg (5), Järnboås (1).

Ovanligt hög siffra jämfört med tidigare år.

Glada *Milvus milvus* (-, 19, 1)

Su: 1 ex. Värmtorp, Sura, 3.5 (Kjell Andersson).

Havsörn *Haliaeetus albicilla*

Totalt 182 fågeldagar 1992 fördelade kom-
munvis enligt följande: Sala (18), Västerås
(63), Hallstahammar (38), Surahammar (24),
Köping (1), Kungsör (4), Arboga (8), Lin-
desberg (6), Nora (2), Fagersta (18).

Den i särklass högsta siffran någonsin i VOF:s
rapportmaterial. Stadig ökning sedan början av
1980-talet.

Ängshök *Circus pygargus*

Häckning (0, 2, 1):

Kö: 1 par Skedvisjön, Västra Skedvi (Sven
Larsson).

Övriga fynd (20, 40, 9):

Sa: 1 hane Näs, Fläckebo, 16.5 (Arne Eklöv,
Robert Ström). 1 hona Vrenninge, Fläckebo,
17.5 (Kriser Ekman). 1 hane Nötmyran, Väs-
terfärnebo, 21.6 (Börje Wennerström).

Vä: 1 ad. hane Asköviken 13-14.5 (Niclas
Andersson, Markus Rehberg). 2 hannar samma
lokal 17.5 (Hans-Olof Hellkvist). 1 hane So-
lingstorp, Romfartuna, 21.6 (Gunnar Lignell).

Su: 1 ad. hane Gnien, Rammäs, 11.7 (Sören
Larsson m.fl.).

Kö: 1 ex. Köpingsön, Köping, 12.7 (Kurt
Lindström).

Lj: 1 hona Sjömosjön, Fellingsbro, 21.7
(Thomas Ewerlid).

Tredje häckningen i Västmanland. De flesta
år under 1980-talet har 1-3 ängshökar obser-
verats, men antalet iakttagelser har ökat mar-
kant sedan ett par år (1990: 12 obs.; 1991: 19
obs.).

Tornfalk *Falco tinnunculus*

Fyra häckningar och fem ytterligare lokaler
med observation under häckningstid fördelade
på Lundby (1), Köping (1), Medåker (3), Fel-
lingsbro (1), Ramsberg (1), Ljusnarsberg (1),
Västansfors (1).

Detta är en normal rapportering av tornfalk.

Aftonfalk *Falco vesperinus* (17, 7, 1)

Su: 1 juv. ex. Gnien, Rammäs, 20.9 (Sören
Larsson).

Lärkfalk *Falco subbuteo*

Sext häckningar och 39 fynd under häcknings-
tid ligger i nivå med tidigare års rapportering.

Jaktfalk *Falco rusticolus* (7, 11, 3)

No: 1 juv. ex. Nora 27.10 (Roland Thuvander).

Hä: 1 ad. ex. Kronhagen, Hällefors, 26.12
(Max Widman m.fl.). 1 ex. Hundudden,
Hällefors, 30.12 (Tomas Simensen).

Observerad 11 år av 18 sedan 1975.

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus* (-, 58, 13)

Sa: 1 ad. hona Saladamm, Sala, 22.5 (Åke
Berg).

Vä: 1 ad. ex. Asköviken 19.4 (Gunnar Lignell).
1 hane Grånsta, Lundby, 2.9 (Niclas Andersson).

1 juv. ex. Asköviken 20.9 (Per Magnusson).

Su: 1 ad. hane Gnien, Rammäs, 7.4 (Sören
Larsson). 1 ex. Surahammar, Sura, 30.8 (Yngve

Petersson).

Lj: 1 ex. Rockhammar, Fellingsbro, 28.4 (Sven-
Ivar Andersson).

No: 1 ex. Fäsjön, Nora, 18.10 (Dan Berlin).

Hä: 1 ex. Hällefors 13.4 (Max Widman m.fl.).
1 ex. Jeppetorp och Grythyttvik, Grythyttan,
16.4 (Gunde Persson, Aulis Syväjärvi). 1 ex.
Hällefors 13.8 (Carl-Ivan Carlsson). 1 ex.
Hällefors 9 (Max Widman).

Fa: 1 ex. Brandbo, Västansfors, 26.4 (Leif
Lejdelin).

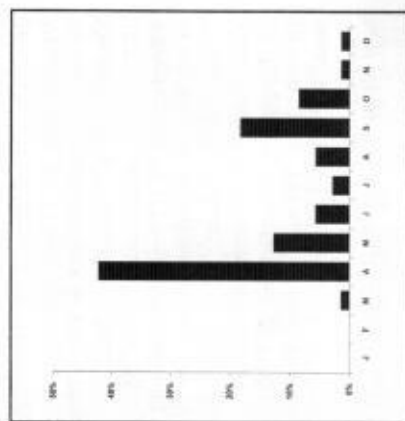
Årsumman är den högsta på mycket länge
och antalet observerade pilgrimsfalkar i
Västmanland ökar, se figur 12. Arten kan ses
över större delen av året, men normalt ses flest
under vår- resp. höstflyttningen, se figur 13.

Figur 12. Antal iaktagna pilgrimsfalkar i Västmanland
1982-92. Den stigande trenden är statistiskt
signifikant ($\chi^2 = 0.775$; $P < 0.01$; Spearman
rankkorrelation, ensidig).

Tjäder *Tetrao urogallus*

Sex spel har rapporterats från tre kommuner
enligt följande: Västerås (1), Surahammar (3)
och Köping (2).

Figur 13. Iakttagelser av pilgrimsfalk i Västmanland
1982-92, procentuell fördelning på årets
månader.

Rapphöna *Perdix perdix*

Vä: 2 ex. Bocksjön, Tortuna, 1.3 (Niclas An-
dersson). 1 ex. Tunbytorp, Skerike, 12.3 (Per
Magnusson). 2 ex. Hamre, Västerås, 2.5 (Kjetil
Jensen). 2 ex. Nibble, Tillberga, 7-14.5 (Åke
Berg). 2 ex. Flocksta, Hubbo, 14.5 (Per
Magnusson).

Su: 1 ex. Västura, Sura, 11.6 (Ralf Lund-
mark).

Kö: 2 ex. Cementatippen, Köping, 13.5 (Per
Lindh).

Ar: 2 ex. Vrelberga, Medåker, 4 (R. Åhlgren).
5 ex. samma lokal 8.10 och 3.11 (Mats Feldin).

No: 2 ex. Alntorp, Nora, 27.9-10 (Peter
Bernivall).

Vaktel *Coturnix coturnix* (33 ex., 142 ex., 26
ex.)

Sa: 1 ex. Hillersbo, Möklinta, 26.5 (Karl-Gunnar
Källebrink, Stig Ohman) och 2.7 (Erik
Andersson). 1 ex. Boda, Västerfärnebo, 6-7.6
(Richard Lager m.fl.). 1 ex. Alviken, Väster-
färnebo, 7.6 (Tommy Abrahamsson). 1 ex.
Hedåker, Västerfärnebo, 7.6 (Tommy Abra-
hamsson). 1 ex. Gussjön, Fläckebo, 2.7 och

20.7 (Thore Lindberg). 1 ex. Hammarén, Västerfärnebo, 2.7 (Thore Lindberg). 1 ex. Nötmyran, Västerfärnebo, 6-25.7 (Thore Lindberg). 2 ex. Västerbykil, Västerfärnebo, 11.7 (Tommy Abrahamsson). 1 ex. Mälby, Västerfärnebo, 11.7 (Tommy Abrahamsson). 1 ex. St. Matsbo, Västerfärnebo, 12.7 och 29.7 (Tommy Abrahamsson). 1 ex. Björkängen, Västerfärnebo, 26.7 (Tommy Abrahamsson). 2 ex. Långhagen, Västerfärnebo, 29.7 (Kriser Ekman). 1 ex. Tvärhåndsbacken, Västerfärnebo, 30.7 (Thore Lindberg).
 Vä: 1 ex. Asköven 26.5-6.7 (Niclas Andersson m.fl.). 1 ex. Åkeräng, Ångsö, 27.6 (Anders F. Andersson).
 Su: 1 ex. Gnien, Rammäs, 4.7 (Sören Larsson).
 Kim Lill). 1 ex. Långdalsviken, Sura, 31.7 (Kim Lill).
 Ar: 1 ex. Vretberga, Medåker, 16.6-8.7 (Mats Feldin m.fl.).

Lä: 2 ex. Näset, Fellingsbro, 16.6 (Sven Larsson). 1 ex. samma lokal 17.6 (Jan-Erik Malinstigen).
 Hä: 1 ex. sägs Saxhyttefallet, Grythyttan, 4.6 (Gunnar Tallberg).
 Nb: 1 ex. Vittorpet, Norberg, 12-13.6 (Torbjörn Jansson).

Antalet vaktelobservationer har normalt under 1980-talet legat betydligt under årets notering. Höga siffror dock 1989 (60 ex.) och 1990 (17 ex.). Första fyndet i Hällefors kommun.

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana* (-, 185 ex., 30 ex.)

Sa: 1-5 ex. Fläcksjön, Fläckebo, 8.5 och 1-15.6 (Kriser Ekman m.fl.). 1 ex. Frösthoviken, Sala, 19.5 (Kriser Ekman). 1 ex. Gussjön, Fläckebo, 27.5 (Thore Lindberg). 2 ex. Rörbosjön, Fläckebo, 12.6 (Ulf Carlsson). 1 ex. Storsjön, Möklinta, 17.6 (Kjell-Åke Källebrink).
 Vä: 1 ex. Hamreviken, Västerås, 13-15.5 (Ola Malm, Markus Refnberg). 1 ex. Östra holmen, Västerås, 13.5 (Ola Malm). 1-3 ex. Asköven 29.5-6.6 (Niclas Andersson m.fl.).
 Hä: 1 ex. Lagårdssjön, Kolhåck, 15.5 (Pentti J.

Tatti m.fl.).
 Su: 1 ex. Norsjön, Sura, 5-7.6 och 7.7 (Sören Larsson m.fl.). 1 ex. Magsjön, Sura, 19-24.6 (Lennart Eriksson, Ingrid Åkerberg). 1 ex. Gnien, Rammäs, 20.6 (Sören Larsson).
 Ar: 3 ex. Frösshammarsviken, Arboga, 31.5 (Ulf Eriksson).

Lä: 1-2 ex. Österhammarssjön, Fellingsbro, 27.5-2.6 (Sven Larsson m.fl.). 1-2 ex. Sörbysjön, Fellingsbro, 2-8.6 (Sven Larsson, Jan-Erik Malinstigen). 1 ex. Finnåkerssjön, Fellingsbro, 7.6 (Sven Larsson). 1 ex. St. Lindessjön, Linde, 11.6 (Mats Andersson).
 Nb: 1 ex. Kylsbo, Norberg, 6.6 (Torbjörn Jansson). 1 ex. Noren, Norberg, 8.6 (gm Torbjörn Jansson).

Den högsta noteringen sedan 1983. Årssum-morna varierar mycket, men en viss vikande trend har kunnat ses sedan 1976, se FIV 23-93.

Mindre sumphöna *Porzana parva* (11, 1, 1)

Hä: 1 sj. ex. Klockerbäcken, Hällefors, 24-26.6 (Gunde Persson m.fl.).

Från att ha varit näst intill årsvis i slutet av 1970-talet är det nu glest mellan iakttagelserna i Västmanland. Första fyndet gjordes 1985. Första fyndet i Hällefors kommun.

Kornknarr *Crex crex*

Sa: 1 ex. Hedåker, Västerfärnebo, 31.5 (Thore Lindberg). 1-4 ex. Nötmyran, Västerfärnebo, 31.5-3.7 (Thore Lindberg m.fl.). 1 ex. Vrenninge, Fläckebo, 3.6 (Kriser Ekman). 1 ex. Mälby, Västerfärnebo, 6.6 (Tommy Abrahamsson). 1 ex. Näs, Fläckebo, 12-26.6 (Kriser Ekman m.fl.). 1 ex. Rörbosjön, Fläckebo, 12.6 och 21.7 (Hans Larsson, Thore Lindberg). 1-2 ex. Myrby, Kila, 12-17.6 (Kriser Ekman, Bo Eriksson). 1 ex. Fårjebro, Fläckebo, 6-19.6 (Yngve Pettersson). 1 ex. Hammarby, Möklinta, .6 (Kjell-Åke Källebrink). 1 ex. Klinta, Möklinta, .6 (Kjell-Åke Källebrink).
 Vä: 1 ex. Rudö, Rytterne, 25.5-21.7 (Per

Magnusson m.fl.). 1 ex. Frösivibäcken, Romfartuna, 2.6 (Hans-Olof Hellkvist). 1 ex. Nicktuna, Tortuna, 11.6 (Per Magnusson). 1 ex. Kurön, Ångsö, 23-24.7 (Anders F. Andersson).

Hä: 1 ex. Mölntorp, Säby, 21.5 (Ulf Carlsson). 2 ex. Lagårdssjön, Kolhåck, 25.5 (Niclas Andersson).
 Su: 1 ex. Hästlösa, Sura, 6-9.6 (Mikael Leppälampi m.fl.) och 7.7 (Anders Frohm). 1 ex. Kvarnfallet, Rammäs, 11-19.6 (Sören Larsson, Ralf Lundmark). 1 ex. Usträngsbo, Rammäs, 13-21.6 (Sören Larsson m.fl.). 1 ex. Geijängen, Sura, 13.6 (Ingrid Åkerberg). 1 ex. Höghyn, Rammäs, 19.6-24.7 (Sören Larsson m.fl.). 1 ex. Botvidstorp, Rammäs, 23.6 (Ralf Lundmark). 1 ex. Magsjömaden 13.7 (Kim Lill).

Kö: 1-2 ex. Kölstä, Odensvi, 3-16.6 (Hasse Jansson m.fl.). 1 ex. Cementatippen, Köping, 4.7 (Göran Nilsson).

Ar: 1 ex. Arboga 31.5 (C. Norman).
 Lä: 1 ex. Gammelbo, Ramsberg, 1.6 (Berit Martinsson). 1 ex. Morskoga, Ramsberg, 1.6 och 4.6 (Berit Martinsson m.fl.). 3 ex. samma lokal 11.6 och 18.6 (Martin Broberg, Berit Martinsson). 1 ex. Torphyttan, Linde, 6.6 (L. Eriksson). 1 ex. Finnåkerssjön, Fellingsbro, 7.6 och 11.6 (Sven Larsson m.fl.). 1 ex. Sörbysjön, Fellingsbro, 7.6 (Sven Larsson). 1 ex. Snuggan, Linde, 19.6 (H. Bergström). 1 ex. Åboda, Linde, 15.6 (Ola Almkvist).
 Sk: 1 ex. Forsen, Skinnskatteberg, 14.6 (Roland Waara).

Fa: 1 ex. Åvestbo, Västansfors, 6-10.6 (Bo Persson). 1 ex. Svartberget, Västansfors, 6-10.6 (Bo Persson).

Nb: 1 ex. Bågen, Karbenning, 8.6 (gm Torbjörn Jansson). 1 ex. Anntorpet, Karbenning, 8-17.6 (Torbjörn Jansson). 2 ex. Livsdal, Norberg, 8-13.6 (Torbjörn Jansson).

Ca 48 spelande fåglar är, förutom 1989 (64 ex.), den högsta noteringen någonsin på senare tid; 13-30 ex/år sedan 1982.

Rörhöna *Gallinula chloropus*

Sa: 4 sj. hamnar Lerproparna, Sala, 26.4 (Kriser Ekman). 1 sj. ex. Frösthoviken, Sala, 14.5 (Kriser Ekman).

Su: 1 par häckade vid Tippen, Sura (Yngve Pettersson). 1 ex. Turkesjön, Rammäs, 23-29.5 (Anders Frohm m.fl.). 1 ex. Gnien, Rammäs, 28.6 och 12.7 (Sören Larsson, Markus Rehnberg).

Lä: 1 ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 2.5 (Thomas Ewerfeld). 1 ex. St. Lindessjön, Linde, 17.5 (Mats Andersson).

Hä: 1 par häckade vid Klockerbäcken, Hällefors, (Gunde Persson m.fl.). 1 ex. Gryhytteviken, Grythyttan, 31.5 (Mats Trillkott).

Tolv fåglar är i stort sett i nivå med tidigare (sedan 1980).

Trana *Grus grus*

Rastande flockar (≥50 ex.) våren 1992:

Sa: Svartömrådet, Fläckebo/Västerfärnebo, 8-23.4, som mest 130 ex. Finnbo, Västerfärnebo, 8.4 (Richard Lager).

Vä: Ca 100 ex. Svartorp, Haraker, 17.4 (Bjarne Eriksson).

Su: Lisjö ångar, Sura, 5-8.4, som mest 66 ex. 5.4 (Kim Lill, Yngve Pettersson). Gnien, Rammäs, 8-19.4, som mest 97 ex. 19.4 (Sören Larsson).

Rastande flockar (≥50 ex.) hösten 1992:

Sa: 250-300 ex. svartömrådet, Fläckebo/Västerfärnebo, 3-5.9 (Kjetil Jensen, Thore Lindberg). 81 ex. Bännäck, Möklinta, 11.9 (Bjarne Eriksson).

Su: 52 ex. Lisjö ångar, Sura, 15.8 (Sören Larsson).

Lä: 110-186 ex. Finnåkerssjön, Fellingsbro, 26.8-14.9 (Sven Larsson m.fl.).

Strandskata *Haematopus ostralegus*

Ingen konstaterad häckning rapporterad.

Svartvingad vadarvala *Glareola nordmanni* (0, 0, 1)

Lj: 1 ex. Västvalla, Fellingsbro, 18-19.7 (Ewerlid 1992)**.

Första fyndet i Västmanland. Fågeln sågs även på närkesidan.

Svartbent strandpipare *Charadrius alexandrinus* (0, 1, 1)

Su: 1 hane Gnien, Ramnäs, 28.7 (Sören Larsson m.fl.)*.

Andra fyndet i Västmanland. Det första gjordes i Västerfärnebo i maj 1988. Vid båda tillfällena har observationerna avsett rastande fåglar.

Amerikansk tundrapipare *Pluvialis dominica* (0, 0, 1)

Su: 1 ad. hane Gnien, Ramnäs, 8-14.7 (Sören Larsson m.fl.)**.

Första fyndet i Västmanland.

Kustsnäppa *Calidris canutus* (-, 25, 10)

Vä: 6 ex. Askövikens 5.8 (Per Magnusson).

Su: 1-4 ex. Gnien, Ramnäs, 14.7-4.8 (Sören Larsson m.fl.).

Lj: 1 ex. Storbron, Fellingsbro, 19.7 (gm Thomas Ewerlid).

Helt normal fyndbild.

Pallande tranor. Foto Tero Niemi.

Småsnäppa *Calidris minuta*

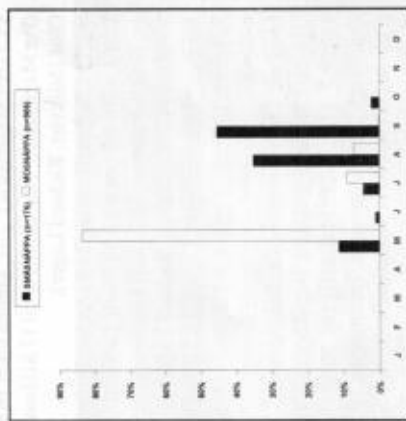
Vä: 6 ex. Askövikens 27.5 (Robert Ström), 1 ex. KVV, Lundby, 10.8 (Kjetil Jensen) och 12.8 (Markus Rehnberg).

Su: 1-2 ex. Gnien, Ramnäs, 12.7-29.8 (Ralf Lundmark m.fl.).

Lj: 1 ex. Hagaberg, Näsby, 13.8 (Jan-Erik Malmstigen), 1 ex. Vagnshäll, Väringen, Näsby, 26.8 och 18-19.9 (Erik Jansson). 3 ex. Österhammarsjön, Fellingsbro, 20.9 (Jan-Erik Malmstigen). 2 ex. samma lokal 21.9 (Sven-Olof Eriksson, Thomas Haraldsson).

Nb: 1 ex. Gatjärnen, Norberg, 24.8 (Jan Hellström).

Värfyndet är det 25:e kända. Flocken är den näst största under värsträcket, den största noterade är 8 ex. Nötmyran, Västerfärnebo, 17.5 1979. Höstfyndet är fler än normalt. Månadsvis fördelning av småsnäppfynd i Västmanland redovisas i figur 14.

Småsnäppa. Foto Tero Niemi.

Mosnäppa *Calidris temminckii*

Sa: 1 ex. Fläcksjön, Fläckebo, 17.5 (Hans-Eric Dahlström, Jan Hellström). 7 ex. Gussjöbäck, Fläckebo, 18.5 (Markus Rehnberg).
Vä: 1-10 ex. Askövikens 15-27.5 (Per Magnusson m.fl.). 1 ex. Skultunasägen, Skultuna, 4.7 (Markus Rehnberg). 2 ex. KVV, Lundby, 15.7 (Per Magnusson). 2 ex. samma lokal 16.8 (Per Magnusson). 1 ex. samma lokal 17.8 (Hans-Olof Hellkvist, Richard Lager).
Su: 1 ex. Sägen, Ramnäs, 24.5 (Anders Frohm, Ralf Lundmark) och 27.5 (Sören Larsson). 1 ex. Gnien, Ramnäs, 31.7 (Ralf Lundmark) och 8.8 (Hans-Olof Hellkvist, Richard Lager).
Kö: 6 ex. Cementtippen, Köping, 16.5 (Markus Rehnberg). 5 ex. samma lokal 24.5 (Arne Eklöv).
Lj: 1 ex. Österhammarssjön, Fellingsbro, 1.7 (Jan-Erik Malmstigen). 1 ex. Hagaberg, Näsby, 18-19.7 (Jan-Erik Malmstigen, Andreas Sandberg). 2 ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 19.7 (Gunde Persson, Max Widman).

Normalt uppträdande av arten. Mosnäppans och småsnäppans respektive månadsvisa förekomst i Västmanland redovisas i figur 14. Läggs särskilt märke till att mosnäppan ses främst i maj medan endast en liten del ses under sydsträcket i juli-augusti. För småsnäppans del är det snarast omvänt med en låg andel vårfynd och en tydlig topp i augusti-september, alltså betydligt senare än mosnäppan.

Spovsnäppa *Calidris ferruginea* (, 44, 16)

Vä: 1 ad. ex. Flottgrundet, Ångsö, 23.7 (Thomas Pettersson, Robert Ström). 2 ex. KVV, Lundby, 27.7 (Kjetil Jensen).
Su: 1-18 ex. Gnien, Ramnäs, 19.7-11.8 (Sören Larsson m.fl.).
Lj: 1 ex. Hagaberg, Näsby, 18.7 (Jan-Erik Malmstigen).

Årligen görs några fynd, framför allt i juli och första halvan av augusti. Vid Gnien noterades minst 30 fåglar, som mest 18 ex. samtidigt.

Kärrensäppa *Calidris alpina*

Ansamlingar (≥10 ex.):

Su: 11-65 ex. Gnien, Ramnäs, 14.7-17.8 (Sören Larsson m.fl.).
Lj: 12 ex. Österhammarssjön, Fellingsbro, 14.9 (Jan-Erik Malmstigen m.fl.). Ca 40 ex. samma lokal 27.9 (Jan-Erik Malmstigen m.fl.).

Ovanligt många rastade vid Gnien. Flocken på 40 ex. vid Österhammarssjön är ovanligt stor så sent på hösten.

Myrsnäppa *Limicola falcinellus* (9, 17, 3)

Su: 2 ex. Gnien, Ramnäs, 6.8 (Sören Larsson). 1 ex. samma lokal 21.8 (Ralf Lundmark).
Lj: 1 ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 19.7 (Gunde Persson, Max Widman).

Sedan toppåret 1985, då flockar på upp till 8 ex. noterades, har arten noterats vid fyra tillfällen med enstaka fåglar. Årets tre fynd gör alltså 1992 till det bästa under senare år.

Brushane *Philotomachus pugnax*

Häckningar:

Sa: 3 par Nötmyran, Västerfärnebo (Krister Ekman).

Sa: 1 ex. spel Nötmyran, Västerfärnebo, 22.4 (Krister Ekman). 1-2 ex. spel Vrenninge, Fläckebo, 27-28.4 (Krister Ekman, Yngve Wiklund). 1 ex. spel Lasjön, Västerfärnebo, 5 (Lars Lundkvist).

Vä: 1-3 ex. spel Askövikens 19.4-9.5 (Hans-Olof Hellkvist m.fl.). 1 ex. spel Stuvholmsvikens, Rytterne, 27.4 (Pontus Lindberg).
Su: 1 ex. spel Djupen, Ramnäs, 30.4 (Greta Larsson, Sören Larsson). 1 ex. spel St. Brotorp, Sura, 1.5 (Inger-Marie Carlsen, Robert Carlsen). 1-2 ex. spel Gnien, Ramnäs, 9-10.5 (Sören Larsson m.fl.). 2 ex. spel Lidsjö ångar, Sura, 17.5 (Mikael Leppälampi).

Höstobservationer:

Sa: 2 ex. Färjebron, Fläckebo, 3.10 (Håkan Johansson).

Vä: Askövikens 7-11.10, som mest 14 ex. 7.10 (Håkan Johansson).

Dvärgbeckasin *Lymnocyptes minimus*

Vårobservationer:

I samband med häckfågeltaxering vid Nötmyran hittades tre bon. Vattensståndet var tämligen högt och är helt avgörande för om arten skall skrivas till häckning.

De låga rasisiffrorna under värsträcket speglar den dåliga vårfloren.

Brushane, hona. Foto Tero Niemi.

Ett rätt normalt år förutom att ända upp till 14 ex. rastade vid Asköviken. Sådana ansamlingar är ovanliga i rapportområdet. Tidigare finns en liknande observation från Hällefors, där 10 ex. noterades i oktober 1983.

Dubbelbeckasin *Gallinago media* (-, 47, 9)

Spelande fåglar:

Sa: 2 ex. Nötmyran vid Hedbo, Västerfärnebo, 9-20.5 (Bert Larsson m.fl.). 6 ex. samma lokal .5 (Tommy Abrahamsson).
 Vä: 1 ex. Asköviken vid Rudö, Rytterne, 9.5 (Torbjörn Jansson) och 17.5 (Niclas Andersson, Markus Rehberg). 1 ex. Trädarängarna, Irsta, 10.5 (Hans-Olof Hellkvist m.fl.).
 Su: 2 ex. Gnien, Ramnäs, 23.5 (Sören Larsson).
 1 ex. reningsverket, Sura, 1.6 (Mikael Leppälampi).

Övriga observationer:

Lä: 1 ex. Sörbysjön, Fellingsbro, 10.5 (Jan-Erik Malmstigen m.fl.).
 No: 1 ex. Åsbojön, Nora, 21.10 (Anders Carlberg).
 Nb: 3 ex. Gatjärnen, Norberg, 10-11.8 (Hans-Eric Dahlström, Torbjörn Jansson).

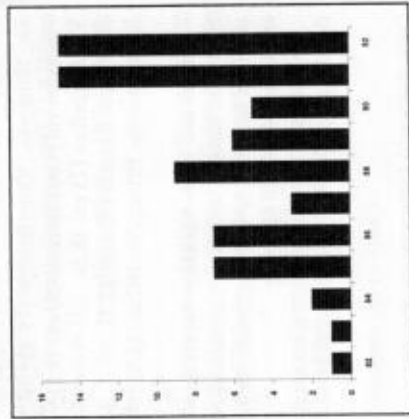
Elva spelande fåglar under värsträcket är en återgång till det mer normala. År 1991 noterades det hittills största antalet spelande fåglar, 15 st. Det sammanlagda antalet sedda fåglar ligger dock i nivå med 1991, se figur 15.

Rödspov *Limosa limosa* (-, 48, 5)

Sa: 1 ex. Gussjön, Fläckebo, 23.4 (Kristier Ekman, Karl-Gunnar Killebrink). 2 ex. samma lokal 25-26.4 (Markus Rehberg m.fl.).
 Su: 1 ex. Gnien, Ramnäs, 19.4 (Sören Larsson).
 1 ex. samma lokal 25.5 (Sören Larsson).
 Lä: 1 ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 17.5 (Jan-Erik Malmstigen m.fl.).

Av observationerna kan utläsas att endast 3-

4 fåglar är inblandade. Detta ligger runt medeltalet under senare år.

Figur 15. Läktagelser av dubbelbeckasin i Västmanland 1982-92. Den stigande trenden är statistiskt signifikant ($t_s = 0.784$; $P < 0.01$; Spearman rangkorrelation, ensidig).

Svartsnäppa *Tringa erythropus*

Lokaler med ansamlingar (≥ 10 ex.; högstationering och datum för denna inom parentes):

Sa: Gussjöhäck, Fläckebo (14 ex. 18.5).
 Vä: Asköviken (17 ex. 14.5).
 Su: Gnien, Ramnäs (74 ex. 19.7).
 Lä: Sjömosjön, Fellingsbro (20 ex. 11.5). Österhammarssjön, Fellingsbro (15 ex. 2.7).

Vid Gnien rastade fåglar i varierande antal under tiden 6.6-23.8 med maximum den 19.7 då 74 ex. noterades. Ansamlingar under sydsträcket av den storleksordningen är ovanliga i rapportområdet.

Storspov. Bo Söderberg.

Rödbena *Tringa totanus*

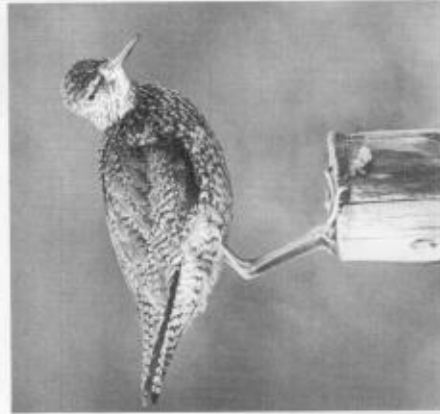
Häckningar och troliga häckningar (-, -, 4):

Vä: 2 par Asköviken (Thomas Pettersson m.fl.).

Lj: 1 par Näset, St. Lindessjön, Linde (Mats Andersson).

Hä: 1 par Flaxen, Hällefors (Mats Trillkott m.fl.).

Efter två år utan häckningar noterades återigen sådana. Ingen ansamling på minst tio fåglar rapporterad från 1992.

Rödbena. Foto Tero Nieminen.

Gluttsnäppa *Tringa nebularia*

Lokaler med ansamling (≥10 ex.; högstano-
tering och datum för denna inom parentes):

Su: Ålsvarta, Västerfärnebo (12 ex. 5.5).

Västerby, Västerfärnebo (26 ex. 5.5), Nötmyran,

Västerfärnebo (25 ex. 10.5), Tvärhandsbäcken,

Västerfärnebo (10 ex. 11.5), Gussjöbäck,

Fjällkebo (10 ex. 14.5).

Su: Gnien, Ramnäs (52 ex. 19.7 och 2.8).

Sjögdammen, Ramnäs (16 ex. 2.8).

Lj: Sjömosjön, Fellingsbro (45 ex. 12.5). Ös-

terhammarssjön, Fellingsbro (≥40 ex. 1.7).

Ör: Ervallaängarna (ca 30 ex. 13.5).

Att toppsiffran noterades i juli är an-
märkningsvärt - normalt brukar den ligga i maj.

Grönberna *Tringa glareola*

Lokaler med ansamling (≥50 ex.; högstano-
tering och datum för denna inom parentes):

Vä: Asköviken (≥200 ex. 18.5). Sjöboden,
Ångsö (ca 50 ex. 17.5).

Su: Gnien, Ramnäs (100 ex. 29.7).

Lj: Sjömosjön, Fellingsbro (140 ex. 11.5).

Nederby, Fellingsbro (60 ex. 10.5).

Ör: Ervallaängarna (ca 130 ex. 13.5).

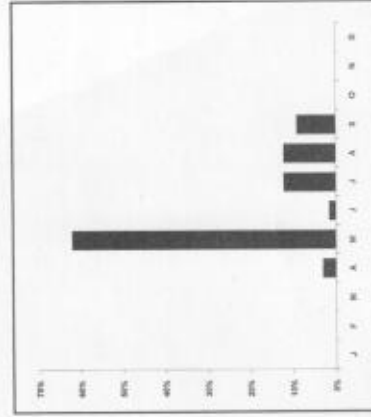
Arten är mycket svår att räkna då den oftast
rastar i gräsvegetation. Betydligt högre antal än
ovan uppräknade torde rasta.

Roskarl *Arenaria interpres* (-, 64, 2)

Sa: 1 ex. Ålsvarta, Västerfärnebo, 5.5 (Thore
Lindberg).

Lj: 6 ex. Vagnshäll, Väringen, Näsby, 27.7
(Erik Jansson).

Ett normalt år, se figur 16.

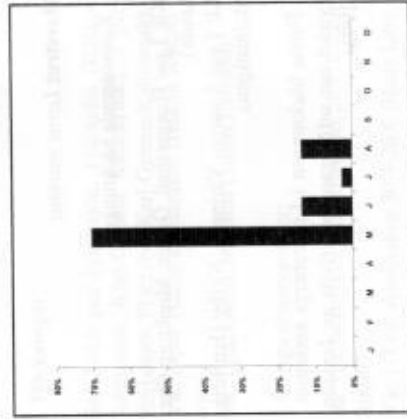

Figur 16. Iakttagelser av roskarl i Västmanland 1992-92, procentuell fördelning på årets månader.

Smalhäbbad simsnäppa *Phalaropus lobatus*
(-, 36, 1)

Fa: 1 juv. ex. Rudgruvan, Västanfors, 18.8
(Arne Karlsson).

Något fynd görs varje år, dock oftast på
våren, se figur 17.

Figur 17. Iakttagelser av smalhäbbad simsnäppa i Västmanland 1982-92, procentuell fördelning på årets månader.

Bredhäbbad simsnäppa *Phalaropus fulicarius*
(0, 0, 1)

Vä: 1 ex. Asköviken 11.5 (Pontus Lindberg)**.

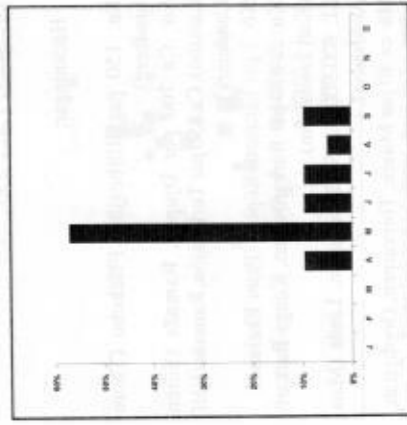
Första fyndet i Västmanland.

Labbs *Stercorarius parasiticus* (-, 18, 3)

Vä: 1 ex. Asköviken 29.4 (Lennart Gladh). 1
ex. samma lokal 28.5 (Hans-Olof Hellkvist).

Su: 2 ex. sträck Gnien, Ramnäs, 19.7 (Sören
Larsson).

Enstaka fynd görs årligen i Västmanland och
årets fynd faller väl in i mönstret, se figur 18.

Figur 18. Iakttagelser av labb i Västmanland 1982-92, procentuell fördelning på årets månader.

Fjälllabbs *Stercorarius longicaudus* (3, 0, 1)

Ar: 1 ex. sträck Arboga 24.5 (Ulif Eriksson).

Fjärde fyndet i Västmanland. Samtliga har
gjorts i maj månad, de förra 1955, 1965 och
1978.

Dvärgmåsar *Larus minutus*

Vä: 1 ad. ex. Asköviken 2.5 (Per Magnusson).
1 ad. + 1 juv. ex. Fulleröfjärden, Västerås-
Barkarö, 25.7 (Hans-Olof Hellkvist, Richard
Lager).

Su: 3 ex. Gnien, Ramnäs, 23.5 (Anders Frohm,
Sören Larsson). 1 ad. ex. samma lokal 12.7
(Christian Cederröth m.fl.) och 19.7 (Jan
Österberg).

Fa: 3 ex. Brandhoviken, St. Aspen, Västanfors,
16.8 (Arne Karlsson). 1 ex. samma lokal 19.8
(Arne Karlsson).

Fem fynd är lika med antalet både 1990 och
1991. Under 1980-talet gjordes betydligt fler
fynd. Anledningen till minskningen de senaste
tre åren är okänd.

Skrottmåsar *Larus ridibundus*

Häckningar:

Sa: 150 par Rörbosjön, Fläckebo (Thore Lindberg).

Su: Ca 700 par Djupen, Ramnäs (Sören Larsson). Ca 850 par Turkiesjön, Ramnäs (Ralf Lundmark).

Kö: 1 par hamnen, Köping (Peter Ekelund).

Ku: Ca 620 par Barkarövik, Kungs-Barkarö (Kurt Lindsström).

Lj: 800-900 par St. Lindessjön, Linde (Mats Andersson).

Hä: ca 50 par Musen, Torrvärpen, Grythyttan. Ca 10 par Grythyttaviken, Grythyttan. ca 15-20 par Flaxen, Hällefors. ca 80 par Klokarbäcken, Hällefors (samt. gm Tomas Carlsson).

Nb: 150-200 par Noren, Norberg (Torbjörn Jansson).

Rapporteringen är bristfällig och visar inte artens häckningsstatus i Västmanland.

Silltrut *Larus fuscus* (-, -, 6)

Sa: 1 ex. Fröstboviken, Sala, 30.4 (Kristen Ekman). 1 ex. Fläcksjön vid Näs, Fläckebo, 8.8 (Bernt Söderlund).

Su: 9 ex. sträck Gnien, Ramnäs, 2.9 (Sören Larsson).

Fa: 2 ex. St. Aspen, Västanfors, 9.3 (Bo Persson). 1 ex. samma lokal 4.4 (Bo Persson). 1 ex. samma lokal 9.5 (Arne Karlsson).

Endast sex fynd visar att arten börjar bli en raritet i Västmanland. Det magnifika västräcket, som tidigare kunde noteras, verkar vara ett minne blott.

Vitvingad trut *Larus glaucooides* (0, 0, 1)

Fa: 1 IK ex. St. Aspen, Västanfors, 24-30.10 (Arne Karlsson m.fl.)**.

Första fyndet i Västmanland.

Vittrut *Larus hyperboreus* (3, 2, 2)

Vä: 12K ex. Gryttatippen, Skenike, 20.12 (Niclas Andersson)*.

Fa: 12K ex. St. Aspen, Västanfors, 18.4 (Raimo Laurila m.fl.)*.

Sjätte resp. sjunde fynden i Västmanland. Första fyndet i Fagersta kommun.

Havstrut *Larus marinus*

Konstaterade häckningar:

Kö: 1 par Hungershall, Galten, Munktorp (Per Lindh).

Lj: 1 par Sotarön, Väringen, Näsby (Jan-Erik Malmstigen).

Första häckningen i Lindesbergs kommun. Fyndet har utförligare beskrivits av Jansson (1992).

Tretåig mås *Rissa tridactyla* (2, 7, 1)

Lj: 1 juv. ex. Sörmogen, Ramsberg, 11-13.8 (Mikael Hake).

Augusti som fyndmånad är anmärkningsvärd. Tidigare fynd har gjorts mestadels under våren.

Skräntärna *Sterna caspia*

Kö: 1 ex. Cementatippen, Köping, 26.7 (Per Lindh).

Ar: 35 ex. som mest Nyckelgrundet under sommaren (Ulf Eriksson).

Lj: 1 ex. Räsvalen, Linde, 20.7 (Andreas Sandberg, Jerker Porat).

Anmärkningsvärt är att inte ett enda fynd rapporterats från Västerås kommun. Detta belyser artens tillbakagång.

Kentsk tjärna *Sterna sandvicensis* (1, 1, 1)

Su: 1 ex. sträck Ramnäs 1.9 (Ralf Landmark).

Tredje fyndet i Västmanland. De tidigare gjordes 1976 resp. 1987.

Svarttärna *Chlidonias niger*

Häckningar:

Sa: 5+25 par Fläcksjön, Fläckebo (Håkan Johansson, Karl-Gunnar Källebrink). 6 par Rörbosjön, Fläckebo (Karl-Gunnar Källebrink). **Vä:** 2 par Hällsjön, Haraker (Håkan Johansson).

Su: 2 par Gnien, Ramnäs (Sören Larsson).

Övriga observationer:

Sa: 1 ex. Nötmyran, Västerfärnebo, 28.4 (Robert Ström).

Vä: 1-7 ex. Askövik, 30.4-26.6 (Hans Larsson m.fl.). 2 ex. samma lokal 16.7 (Hans Larsson) och 3 ex. 9.8 (Hans-Olof Hellkvist). 1 ex. Gimpelstenarna, Ångsö, 13.9 (Richard Lager).

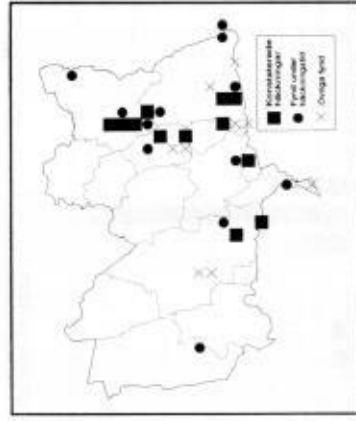
Hä: 1 ex. Lagårdssjön, Kolbäck, 5.5 (Pontus Lindberg), 20.5 (Robert Ström) samt 1-2 ex. 8-18.6 (Arne Eklöv m.fl.).

Su: 8 ex. Gläpen, Sura, 10.5 (Anders Frohn m.fl.). 3 ex. Lisjövik, Sura, 10.5 (Ralf Lundmark). 2 ex. Turkiesjön, Ramnäs, 16.5 (Sören Larsson).

Ku: 2 ex. Barkarövik, Kungs-Barkarö, 19.5 (Börje Wennerström).

Lj: 2 ex. Sjömoosjön, Fellingsbro, 11.5 (Jan-Erik Malmstigen). 1 ex. Österhammarsjön, Fellingsbro, 6-7.6 (Berit Ragné m.fl.).

Totalt 40 par i Västmanland 1992. En översikt av svarttärnans uppträdande i rapportområdet 1982-92 visas i figur 19.

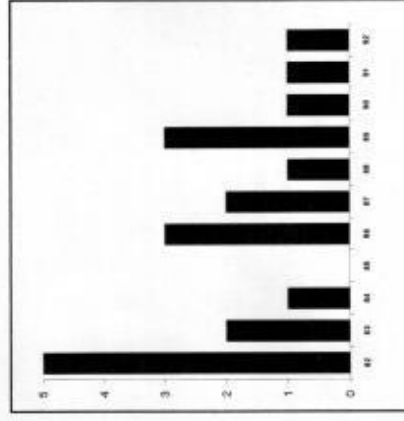

Figur 19. Konstaterade häckningar, fynd under häckningsstid samt övriga fynd av svarttärna i Västmanland 1982-92, fördelade på 5x5 km-rutor.

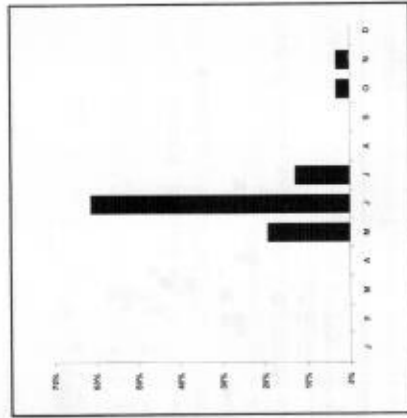
Turturduva *Streptopelia turtur* (-, 19, 1)

Kö: 1 ex. Häljeby, Munktorp, 11.7 (Jan von Brömssen).

Har observerats 0-5 gånger per år under de senaste elva åren. Antalet observationer tycks minska, se figur 20. Det klart övervägande antalet turturduvor ses i juni månad, se figur 21.

Figur 20. Laktigelser av turturduva i Västmanland 1982-92.

Figur 21. Fågelrapport av naturduvav i Västmanland 1976-92, procentuell fördelning på årets månader.

Bergvugla *Bubo bubo*

Häckningar (-, -, 1):

Kö: 1 par i Munktorp (Per Lindh m.fl.).

Övriga observationer:

Sa: 1 ropande hane i Fläckebo 4.3 (Stefan Lönnertholm).

Vä: 1-2 ex. Djuphamnen, Lundby, 26.1-29.12 (Pentti J. Tatti m.fl.). 1 ex. Bäckby, Lundby, 17.8 (gm Torbjörn Jansson).

Su: Ropande hannar på två lokaler i februari-mars (*Naturklubbnytt* 5[2]:20). 1 ex. L. Gäsvad, Ramnäs, 20.11 (Lennart Eriksson).

Lä: 1 ex. Nedre Forsen, Ramsberg, 18.3 (J.-O. Helldén).

No: 1 ex. Striberg, Nora, 11.1 (Björn Fransson). 1-2 ropande ex. i Nora 27.1-3 (Roland Thuvander m.fl.). 1 ex. Hagggruvan, Järnboås, 11.3 (Kjell Store).

En säker häckning och två lokaler där berg-
uvar uppehållit sig under häckningstid är ett
numera normalt uppträdande för arten.

Fjälluggla *Nyctea scandiaca* (29, 10, 2)

Nb: 1 ex. Digerkällan, Norberg, 22.10 (gm Torbjörn Jansson). 1 ex. Stripåsen, Norberg, 10.12 (gm Torbjörn Jansson).

Fjällugglan har observerats 0-2 gånger per år sedan 1987; dessförinnan observerad med många års mellanrum.

Hökuggla *Surnia ulula*

Sa: 1 ex. Hörnsjöfors, Västerfärnebo, 16.12 (Krister Ekman).

Vä: 1 ex. Vedboacken, Skerike, 28.4 (Hans-Olof Hellekvist m.fl.).

Su: 1 ex. Torenmossarna, Ramnäs, 15.11 (Anders Fröhm).

Kö: 1 ex. Orsta, Kolsva, 14.1 (Hasse Jansson).

Lä: 1 ex. Västansjö, Fellingsbro, 20.11 och 24.11 (Lars-Gunnar Blomgren). 1 ex. Sällinge, Fellingsbro, 28.11 (gm Mattias Rudenvall).

Hä: 1 ex. Flaxen, Hällefors, 4.10 (Mats Trillkott m.fl.).

Sex observerade hökugglor är det lägsta antalet sedan 1982. Är detta en återgång till normalt antal efter invasionerna 1983 och 1987?

Kattuggla *Strix aluco*

Nitton konstaterade häckningar fördelade på följande kommuner: Sala (10), Surahammar (5), Köping (1), Lindsberg (3).

Ojämn rapportering är troligare än att dessa 19 häckningar visar det totala uppträdandet i rapportområdet 1992. Kattugglans geografiska förekomst i Västmanland visas i figur 22.

Gör det nu!
Rapportera dina observationer till rrk.

Slaguggla *Strix uralensis*

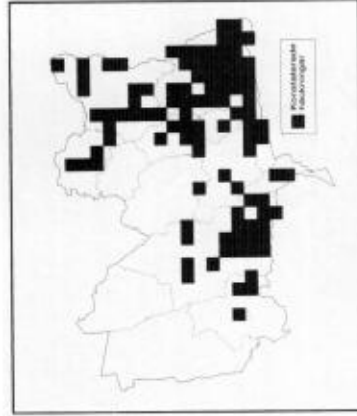
Tre häckningar rapporterade från Sala kommun, alla i holkar och övergavs i samtliga fall under äggsstadiet (Karl-Gunnar Källebrink, Stig Ohman).

Övriga observationer:

Vä: 1 dött ex. Johannesbo, Skerike, 17.10 (Yvonne Claesson).

Hä: 1 ex. Sävenfors, Hällefors, 3-4.3 (Tomas Carlsson m.fl.). 1 ex. Björkhult odlat. (Nils Hultman).

Observerad 0-3 gånger per år utanför Sala kommun.

Figur 22. Konstaterade häckningar av kattuggla i Västmanland 1985-92 fördelade på 5x5 km rutor. Kartan ger troligen en god, om än grov, bild av artens utbredning i Västmanland.

Karl-Gunnar Källebrink visar upp en 20-årig slagugglebona i samband med kontroll. Foto: Tero Niemi.

Lappuggla *Srix nebulosa* (3, 12, 1)

Nb: 1 ex. St. Hoberget, Karbenning, 21.11 (Tommy Lennartsson).

Hornuggla *Asio otus*

Elva konstaterade häckningar fördelade på följande kommuner: Sala (2), Västerås (3), Surahammar (1), Köping (1), Lindesberg (4).

Det låga antalet häckningar tyder på dålig tillgång på smågnagare, framför allt märkbart i målalområdet.

Jorduggla *Asio flammeus* (-, -, 14)

Sa: 1 ex. Rörbosjön, Fläckebo, 21.4 (Hans Larsson). 1 ex. Nötmyran, Västerfärnebo, 24.4 (Kriser Ekman). 1 ex. Hillersbo, Möklinta, 26.5 (Karl-Gunnar Källebrink, Stig Öhman).

Ha: 1 ex. Strömsholm, Kolbäck, 25.5 (Niclas Andersson).

Su: 1 ex. Gnien, Ramnäs, 28.3 (Anders Frohm, Ralf Lundmark) och 17-19.4 (Sören Larsson, Kim Lill). 1 ex. Västura, Sura, 11.4 (Sören Larsson).

Ek: 1 ex. Cementtippen, Köping, 30.4 (Arne Eklow) och 13.5 (Per Lindh).

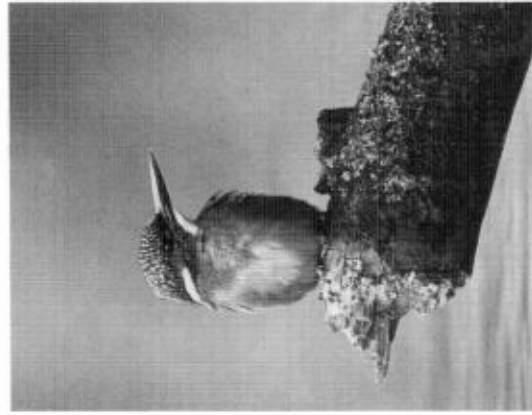
Lj: 1 ex. Avdala, Näsby, 4.3 (Thomas Ewerlid). 1 ex. Sörbysjön, Fellingsbro, 11-27.4 (Gunnar Gustafsson m.fl.).

Ett normalt år för arten. Jordugglan observeras mestadels under vårsträcket. Ett fåtal, i år en fågel, stannar kvar några veckor vid någon slåttsjö.

Kungsfiskare *Alcedo atthis*

Häckningar och troliga häckningar (11, 18, 8) fördelade kommunvis enligt följande: Västerås (1), Hallstahammar (1), Köping (1), Lindesberg (1), Nora (4).

Aterigen nytt rekord med häckningar - en mer än 1991. Hur stort är det verkliga antalet häckningar av denna svärinverterade art?

Rekordnärliga kungsfiskare häckade i Västmanland 1992. Foto Teru Niemi.

Övriga observationer:

Vä: 1 ex. KVV, Lundby, 1.8 (Kjetil Jensen). 1 ex. Framnäs, Västerås, 27.9 (Nils Olsson). 1 ex. Dyvikskvarn, Ångsö, 18-19.10 (Hans Larsson).

Ha: 1 ex. Skanssjön, Hallstahammar, 26.5 (Niclas Andersson). 1 ex. Sörkvarn, Hallstahammar, 13.6 (Pentti J. Tatti).

Su: 1 ex. Lisjöviken, Sura, 22.8 (Anders Frohm, Sören Larsson). 1 ex. Kolbäckssån vid Surahammar, Sura, 12.10-31.12 (Kim Lill m.fl.). 1 ex. Gläpen, Sura, 25.10 (Anders Frohm). 1 ex. Seglingsberg, Ramnäs, 1.11 (Sören Larsson).

Kö: 1 ex. Hedströmmen vid Gisslarbo, Kolsva, 2-6.6 och 16.7 (Arne Eklow, Kurt Lindström). Ku: 1 ex. Barkartviken, Kungs-Burkarö, 23.8 (Börje Wennerström).

Ar: 1 ex. Arboga 1.1-24.4 och 2 ex. samma lokal 25.4 (Lars Löfgren). 1-2 ex. Jäder, Arboga, 4-5.5 (Ulfr Eriksson, G. Grélls). 1 ex. Arboga 9-12 (Ulfr Eriksson).

Lj: 1 ex. Ringaby, Fellingsbro, 19-21.1 (Thomas Haraldsson, Jan-Erik Malmstigen) och 1 juv. ex. samma lokal 7.9 (gm Thomas Ewerlid). 1

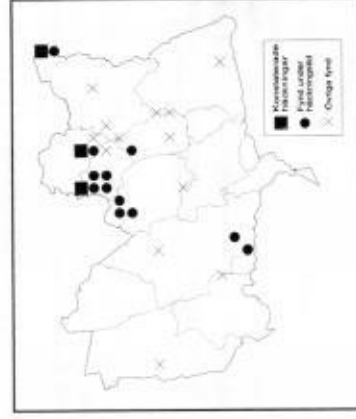

Figur 23. Fynd av gräspett i Västmanland 1982-92, fördelade på 5x5 km-rutor.

Vitryggig hackspett *Dendrocopos leucotos*

Fa: 1 trummande ex. Aspatorp, Västmanfors, 19.4 (Leif Lejdelin).

Ännu ses någon vitrygg årligen i Västmanland. Trenden är tyvärr mycket negativ. I figur 24 visas den geografiska fördelningen av häckningar och övriga fynd sedan 1982.

Figur 24. Häckningar och övriga fynd av vitryggig hackspett i Västmanland 1982-92, fördelade på 5x5 km-rutor.

ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 9.4 (Sven-Olof Eriksson). 1 ex. Frövifors, Näsby, 7.7 (gm Sven-Ivar Andersson). 1 ex. Arbogaån vid Frötuna, Fellingsbro, 20.7 (gm Thomas Kellerb) och 15.8 (gm Sven-Ivar Andersson).

Nb: 1 ex. Rastälven vid Nyhyttan, Järnboås, 20.9 (C. Edvardsson).

Sk: 1 ex. Nedre Vättern, Skinnskatteberg, 16.4 (notis i Fågelrapporten).

Fa: 1 ex. Semla, Västmanfors, 12.8 och 1 hane samma lokal 28.8 (Arne Karlsson).

Nb: 2 ex. Gatjärnen, Norberg, 15.8 (Hans-Eric Dahlström, Torbjörn Jansson).

Härfågel *Upupa epops* (-, 27, 1)

Fa: 1 ex. Backgården, Västmanfors, 23.8 (Arne Karlsson).

Tredje augustifyndet av arten. Normalt ses några exemplar varje år och då mestadels på våren.

Gräspett *Picus canus* (-, 43, 6)

Su: 1 ex. Norrsjön, Sura, 8.2 (Kjell Andersson). 1 hane Felingen, Ramnäs, 22.3 (Ulfr Carlsson).

Lj: 1 hane Bruket, Fellingsbro, 26.1 (Mats Andersson).

Hä: 1 ex. Finnhult, Grythyttan, 12.8 (Carl-Ivan Carlsson, Tomas Carlsson). 1 ex. Tusenkullen, Hällefors, 22.11-20.12 (Kriser Carlsson).

Nb: 1 ex. Hönsgården, Karbenning, 4.4 (Torbjörn Jansson).

En observation mer än förra året. Totalt visar arten en vikande trend. I figur 23 visas den geografiska fördelningen av gräspettfynd i Västmanland.

Mindre hackspett *Dendrocopos minor*

Konstaterade häckningar:

Sa: 1 par Prästön, Möklinta.
Su: 1 par Norrsjölunden, Sura. 1 par Räv-
 näsudden, Ramnäs.
Li: 3 par Frötumaskogen, Fellingsbro. 1 par
 Grimsö, Ramsberg.
No: 1 par Odengatan, Nora.

Antal övriga lokaler där arten rapporteras
 under häckningstid, kommunvis:

Sa: 5
Vä: 22
Ha: 2
Su: 4
Kö: 7
Ku: 3
Li: 7
No: 1
Hä: 1
Sk: 2
Fa: 5
Nb: 2

Åtta häckningar är nästan lika många som
 1991 (9 st.) medan 61 övriga lokaler är något
 lägre än 1991 års 68.

Tretåig hackspett *Picoides tridactylus*

Konstaterade häckningar (-, -, 2):

Li: 1 par St. Mjugsjön, Linde (Jonas Kling).
Nb: 1 par Getjärnen, Norberg (Jan Hellström).

Övriga observationer (-, -, 14):

Sa: 1 hane Halsamosse, Möklinta, 19.1 (Stig
 Ohman). 1 ex. Finnbo, Sala, 22.2 (Hans
 Larsson). 1 hane Ångstorp, Västerfärnebo, 5.10
 (Tommy Abrahamsson).
Vä: 1 ex. Färdskärstorp, Haraker, 9.2 (Richard
 Lager, Pentti J. Tatti). 1 ex. Solingstorp,
 Romfartuna, 13.12 (Gunnar Lignell).

Su: 1 hona Bäckslett, Ramnäs, 20.12 (Ralf
 Lundmark). 1 ex. Skommarmossen, Sura, 27.12
 (Kjell Andersson).

Li: 1 trummande ex. Ämten, Ramsberg, 20.2
 (J.-O. Hellidin). 1 ex. Röberget, Linde, 30.5
 (Christer Eriksson, Kjell Mattsson). 1 hona
 Kindla, Linde, 20.9 (Mats Andersson).
No: 1 hane Fingerbodaskogen, Nora, 14.11
 (Anders Carlberg).

Hä: 1 ex. Vackerfallet, Hällefors, 24.6 (Jonny
 Sveder).

Sk: 1 ex. St. Örvallstjärnen, Skinnskatteberg,
 3.5 (Roland Waara).

Nb: 1 ex. Slätterjärnen, Norberg, m.8 (gm
 Arne Karlsson).

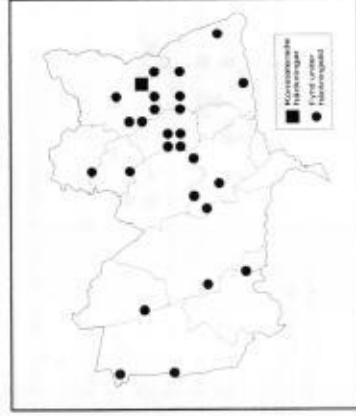
Första konstaterade häckningarna sedan 1987.
 Tolv övriga observationer är en minskning från
 1991, då 14 iakttagelser av 17 ex. gjordes.

Trädjärla *Lullula arborea*

Fynd under häckningstid och i lämplig häck-
 ningsbiotop:

Sa: 1-2 ex. Grällstaåsen, Kila, 19.4.-5 (Kjetil
 Jensen m.fl.). 1 ex. Skennaren, Fläckebo, 2.5
 (Lennart Eriksson).
Su: 1 sj. ex. Stingsmossen, Ramnäs, 27.4
 (Mikael Leppilampi).
Li: 1 ex. Rya, Linde, 11.4 (Roland Johansson).
 1 sj. ex. Källmossen, Ramsberg, 7.5 (Mikael
 Hake).
Hä: 1 ex. kyrkogården, Grythyttan, 12.5 (Gunde
 Persson).

Antalet rapporter under häckningstid fortsä-
 ter att minska. Det är emellertid svårt att få en
 helhetsbild av arten, då de rapporterade loka-
 lerna för 1992, med undantag för Grällstaåsen,
 ej var rapporterade 1991, se dock figur 25.

Figur 25. Konstaterade häckningar och fynd under
 häckningstid av trädjärla i Västmanland 1982-
 92 fördelade på 5x5 km-rutor.

Större pipplärka *Anthus novaezelandiae* (0, 1, 1)

Fa: 1 ex. Backgården, Västanfors, 19.9 (Leif
 Lejdelin)*.

Andra fyndet i Västmanland.

Rödstrupig pipplärka *Anthus cervinus*

Vä: 1 ex. Askövikens 15.5 (Thomas Pettersson).
 1 ex. samma lokal 29.8 (Hans-Olof Hellkvist,
 Pentti J. Tatti). 2 ex. samma lokal 11.9 (Per
 Magnusson). "Några ex." samma lokal 13.9
 (Hans-Olof Hellkvist). 1 ex. samma lokal 19.9
 (Per Magnusson).

Su: 1 ex. Lisjöviken, Sura, 30.8 och 4.9 (Sören
 Larsson). 1 ex. Gnien, Ramnäs, 5.9 (Ralf
 Lundmark) och 6.9 (Sören Larsson). 2 ex. Lisjö
 ängar, Sura, 7.9 (Kim Lill).
No: 1 ex. Södra Ås, Nora, 10.5 (Anders
 Carlberg).

Endast elva observationer mot normalt
 ungefär femton per år.

Skärpiplärka *Anthus spinoletta*

Vä: 1 ex. Tallgås, Kärbo, 13.9 (Richard La-
 ger). 1 ex. KVV, Lundby, 16.9 (Hans-Olof
 Hellkvist).

Li: 1-2 ex. Vagnshäll, Väringen, Näsby, 11-
 23.9 och 10.10 (Erik Jansson, Jan-Erik
 Malmstigen).

No: 1 ex. Åsbojön, Nora, 21.10 (Anders
 Carlberg).

Normalt uppträdande. Första fyndet i Nora
 kommun.

Guljärla *Motacilla flava*

Fynd under häckningstid och i lämplig häck-
 ningsbiotop av rasen *M. f. thunbergi*:

Sa: 2 hannar häckade Nötmyran, Västerfärnebo
 (Karl-Gunnar Källebrink).

Fortfarande vet vi för litet om guljärlans nord-
 liga ras. Rapportera alla häckningar och lokaler
 där arten observerats under häckningstid!

Citronjärla *Motacilla citreola* (0, 3, 1)

Kö: 1 hane Cementatippen, Köping, 30.4-pr.6
 (Per Lindh m.fl.)**. 1 hona samma lokal 23.5-
 m.6 (Per Lindh m.fl.)**. 1 juv. ex. samma lokal
 19.7 (Jens B. Bruun)**.

Enligt SOF:s raritetskommitté kan det
 beträffande utfägen inte helt uteslutas att det
 kan ha rört sig om en hybrid guljärla/citronjärla.
 Tredje året i rad med citronjärla under häck-
 ningsomständigheter vid Cementatippen.

Forsjärla *Motacilla cinerea*

Li: 1 par Stensta, Fellingsbro, 28.3 (Erik
 Jansson). 1 ex. Arbogaån vid Ringaby,
 Fellingsbro, 19.4 (Bo Runesson). 1 ex.
 Rockhammar, Fellingsbro, 10-30.5 (Thomas
 Haraldsson, Mattias Rudenvall).

No: 1 hona Älvhyttan, Vikar, 18.8 (Roland Thuvander).

Fa: 1-2 ex. Semla, Västansfors, 12-17.4, 26.5 och 13.8-14.12 (Arne Karlsson m.fl.).

Nb: 1 sj. hane Högfors, Karbenning, 23.5 (Torbjörn Jansson).

Efter endast två observationer 1991 är detta normalt uppträdande för arten. Decemberfyndet av 1 ex. vid Semla är det första vinterfyndet. Senaste höstdatum var tidigare 15.10.

Strömstare *Cinclus cinclus*

Häckningar och troliga häckningar:

Lj: 1 par Finnåker, Fellingsbro (Magnus Köpman). 1 par Rockhammar, Fellingsbro (Jan-Erik Malmstigen).

No: 1 par Järle kvam, Nora (Peter Bernövall). 1 par Vassland, Järboås (Peter Bernövall). 1 par Färvilsån, Järboås (Kjell Store).

Hä: 1 par Älvestorp, Grythyttan (Tomas Carlsson). 1 par Rockesholm, Grythyttan (gm Max Widman).

Övriga observationer under häckningstid:

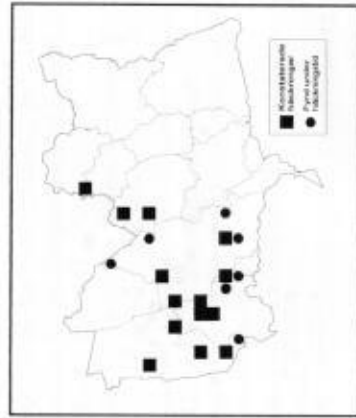
Lj: 1 ex. Hammarbacken, Lände, 29.5 (Jan-Erik Malmstigen m.fl.). 1 ad. ex. Stensta, Fellingsbro, 7.6 (Thomas Haraldsson, Jan-Erik Malmstigen).

Antalet rapporterade häckningar ökar i rapportområdet. Häckningar och övriga fynd under häckningstid i Västmanland 1982-92 redovisas i figur 26.

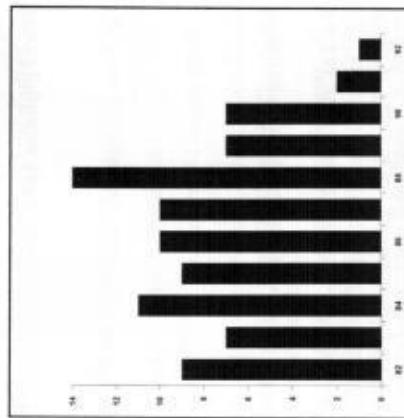
Svart rödstjärt *Phoenicurus ochruros* (-, 86 ex., 1 ex.)

Fa: 1 hane Backgården, Västansfors, 19.9 (Leif Lejdellin).

Arten har minskat starkt i Västmanland, se figur 27, i år endast en observation under höststräcket och ingen under häckningstid.

Figur 26. Konstaterade häckningar och fynd under häckningstid av strömstare i Västmanland 1982-92, fördelade på 5x5 km-rutor.

Figur 27. Antal iaktagna svarta rödstjärtar i Västmanland 1982-92.

Svarthakad buskskväta *Saxicola torquata* (2, 1, 1)

Nb: 1 hona Labodasjön, Karbenning, 14-16.3 (Torbjörn Jansson m.fl.)*.

Fjärde fyndet i Västmanland.

Ringtrast *Turdus torquatus* (-, 251 ex., 7 ex.)

Ör: 1 hane Ervallaängarna 29.4 (Jan-Erik Malmstigen).

No: 2 ex. Ås, Nora, m.4 (Karin Carlsson).

Hä: 3 ex. Björskogsås, Grythyttan, 1.5 (Carl-Ivan Carlsson, Tomas Carlsson). 1 ex. samma lokal 3.5 (Erik Sten).

Ännu ett år med få fynd, samtliga vid tiden för artens vårsträck hos oss.

Dubbeltrast *Turdus viscivorus*

Fynd oktober-mars:

Sa: 2 ex. Bångbo, Fläckebo, 26.3 (Per Magnusson).

Vä: 1 ex. Fullerö villa, Västerås-Barkarö, 5.1 (Richard Lager). 1 ex. Tidö slott, Rytterne, 6.1 (Hans Larsson, Per Magnusson) och 8.1 (Niclas Andersson). 1 ex. Kroneksbacken, Rytterne, 19.1 (Per Magnusson). 1 ex. Stensjöberget, Rytterne, 2.2 (Per Magnusson, Thomas Pettersson). 1 ex. Blåbandsbacken, Rytterne, 2.2 (Per Magnusson, Thomas Pettersson). 1 ex. Rudö, Rytterne, 10.10 (Kjetil Jensen). 1 ex. Tidö slott, Rytterne, 8.11 (Richard Lager). 2 ex. samma lokal 22.11 (Per Magnusson). 1 ex. Olsbo, Ångsö, 12.12 (Niclas Andersson). 1 ex. Paradiset, Västerås-Barkarö, 24.12 (Martin Green). 1 ex. Fullerö villa, Västerås-Barkarö, 25.12 (Richard Lager). 1 ex. Askövikens vid Rasholmen 29.12 (Niclas Andersson, Kjetil Jensen).

Hä: 1 ex. Hallstahammar 25.1 (Ulf Carlsson).

Su: 1 ex. Gläpenbadet, Sura, 25.3 (Sören Larsson).

Nb: 1 ex. Ungen, Norberg, 23.12 (Torbjörn Jansson).

På rapportlistan för andra året. Med tanke på de senaste årens milda vintrar är det för tidigt att uttala sig om artens övervintring hos oss, men övervintrar sannolikt, åtminstone i Västerås kommun, årligen.

Flodsångare *Locustella fluviatilis* (-, 152 ex., 25 ex.)

Sa: 1-2 ex. Hullberget, Fläckebo, 27.5-19.6 (Thore Lindberg m.fl.). 1 ex. Viggsjön, Västerfärnebo, 6-7.6 (Tommy Abrahamsson).

1 ex. Färjebro, Fläckebo, 8-21.6 (Markus Rehnberg m.fl.). 1 ex. Lorthagen, Västerfärnebo, 16.6 och 5.7 (Kriser Ekman). 1 ex. Näs, Fläckebo, 15.7 (Yngve Wiklund).

Vä: 1 ex. Källskär, Västerås-Barkarö, 3-8.7 (Hans-Olof Hellkvist). 1 ex. Asköbacken, Västerås-Barkarö, 12.7 (Per Magnusson).

Su: 1 ex. Surahammar, Sura, 31.5-7.6 (Kim Lill m.fl.). 2 ex. Magsjön, Sura, 6-10.6 (Sören Larsson, Ralf Lundmark). 1 ex. Håstösa, Sura, 6-13.7 (Mikael Leppälampi m.fl.).

Lj: 1 ex. Finnåker, Fellingsbro, 31.5 (Hase Jansson). 2 ex. Morskoga, Ramsberg, 4-18.6 (Ingemar Andell m.fl.). 1 ex. Österhammarsjön, Fellingsbro, 7-8.6 (Sven Larsson, Jan-Erik Malmstigen). 1 ex. Stentorpet, Fellingsbro, 18.7 (Thomas Ewerlid).

No: 1 ex. Vikar 16-19.6 (Roland Thuvander).

Lj: 1 ex. Gården 21-27.6 och 22.7 (Mats Andersson, Bengt Lundell). 1 ex. Sjöbjörns 21-27.6 (Mats Andersson, Bengt Lundell).

Sk: 1 ex. Hullebo, Skinnskatteberg, 1.6 (Eero Kauramäki).

Nb: 1 ex. Långsjö, Karbenning, 1.6 (Tommy Abrahamsson). 1 ex. Årnebo, Norberg, 7-21.6 (Hans-Eric Dahlström, Jan Hellström). 1 ex. Anntorpet, Karbenning, 8.6 (Torbjörn Jansson).

Årssumman 25 ex. ligger över medelvärdet; högsta noteringen hittills är 29 ex. 1989.

Vassångare *Locustella luscinioides* (5, 3, 3)

Sa: 1 ex. Fläcksjön vid Näs, Fläckebo, 3-14.6 (Kriser Ekman m.fl.).

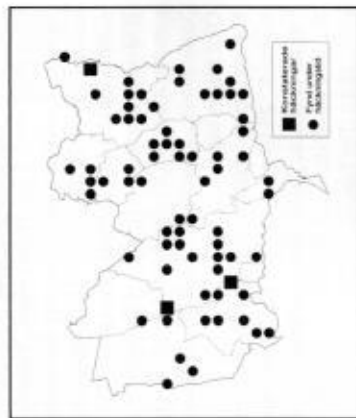
Vä: 1 ex. Sandskärsviken, Västerås-Barkarö, 19-21.5 (Hans-Olof Hellkvist m.fl.).

Su: 1 ex. Lisjöviken, Sura, 18.7 (Sören Larsson, Jan Österberg).

Tre fynd är inte överraskande trots att det tidigare finns endast åtta fynd i rapportområdet

Fa: 1 honfågel ex. Semla, Västanfors, 10.9 (Arne Karlsson).
Nb: 1 sj. hane Grönlund, Norberg, 1.6 (Torbjörn Jansson).

Sju fynd är en ytterligare minskning från ifjol. Notabelt är att arten i år saknas i Sala kommun med ett par av våra annars mest pålitliga lokaler för denna art. Se figur 28.

Figur 28. Konstaterade häckningar och fynd under häckningstid av mindre flugsnappare i Västmanland 1982-92, fördelade på 5x5 km-rutor.

Svarthätta *Sylvia atricapilla*

Fynd oktober-mars:

Vä: 1 hane Berghamra, Västerås, 9.2-4.3 (Gunnar Lignell). 1 hona Gryta, Skerike, 1.12 (Niclas Andersson).
Su: 1 hona Ramnäs 31.12 (Ralf Lundmark).
No: 1 hane Ås, Nora, 20.12 (Staffan Åkeby).
Hä: 1 hane Grythyttan ult.11 (Anders Järnberg).
Fa: 4 ex. Flobo, Västanfors, 16.10 (Jan Hellström).

På rapportlistan för andra året. Sannolikt är sviss övervintrae, åtminstone milda vintrar som denna.

Gransångare *Phylloscopus collybita*

Sommarfynd (15.5-31.7):

Hä: 1 sj. ex. Agnesdal, Hallstahammar, 15-16.6 (Pontus Lindberg).
Su: 1 ex. Björkkärret, Ramnäs, 6.6 (Jan Österberg). 1 ex. St. Skyttorp, Sura, 27.6 (Ingrid Åkerberg).
Lä: 1 sj. ex. Östra Bor, Linde, 30.5 (Christer Eriksson, Kjell Mattsson).
No: 1 sj. ex. Älvhyttan, Viker, 21.6 (Roland Thuvander).

Något färre fynd än normalt, f.ö. normal fyndbild.

Mindre flugsnappare *Ficedula parva* (-, 115, 7)

Vä: 1 ad. hane + 1 hona varnar Gunsta-Igelsta, Romfartuna, 16-17.7 (Richard Lager, Pentti J. Tatti).
Su: 1 hane Björkkärret, Ramnäs, 13-14.6 (Jan Österberg). 1 hane St. Skyttorp, Sura, 27.6 (Ingrid Åkerberg).
Lä: 1 hane Torphyttan, Linde, 25.5 (Claes Eliasson). 1 sj. ex. Liaskogen, Näsby, 28.6 (Marie Johansson, Jan-Erik Malmstigen).

ex. Frösvibäcken, Romfartuna, 2-6.6 (Hans-Olof Hellkvist m.fl.). 1 juv. ex. Asköbäcken, Västerås-Barkarö, 9.8 (Per Magnusson).

Su: 1 ex. reningsverket, Sura, 12.6 (Mikael Leppälampi). 1 ex. Gnien, Ramnäs, 19.6 (Sören Larsson).

Kö: 1 ex. Malmön, Köping, 30.5 och 3.6 (Arne Eklöv). 2 ex. samma lokal 12.6 (Arne Eklöv).
Lä: 10 sj. ex. på nio lokaler.

No: 1 ex. Nora 27.5 (Berit Ragné). 1 ex. Alntorp, Nora, 6.6 (Roland Thuvander). 1 ex. Vassland, Järboås, 10.6 (Peter Bernövall).
Hä: 1 ex. Grythyttan, Grythyttan, 30.5 (Tommas Carlsson). 1 ex. Klockarbäcken, Hällefors, 31.5-1.6 (Mats Trillkott).
Fa: 1 ex. Sundbo, Västanfors, 24.5 (Leif Lejdin).

Totalt 38 ex. är nära en tangering av fjolårets lågasiffror. Tidigaste observation är 20.5. Häckningar konstateras mycket sällan.

Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus*

Sa: 1-2 ex. Gussjön, Fläckebo, 27.5-7.6 (Thore Lindberg m.fl.). 1 ex. Fläcksjön vid Näs, Fläckebo, 1-17.6 (Berti Larsson m.fl.).
Vä: 1-8 hannar Askövikens 13.5-29.6 (Niclas Andersson m.fl.). 6 ad. (3 hannar + 3 honor) + 22 juv. fångade Askövikens 6.7-21.8 (Thomas Pettersson m.fl.).
Su: 1 ex. St. Nadden, Ramnäs, 5.6 (Ralf Lundmark).
Lä: 1 ex. Råsvälen vid Storå badplats, Linde, 7.6 och 28.6 (Ola Almkvist). 2 ex. samma lokal 26.6 (Bengt Lundell).

Som mest ätta hannar i Askövikens är en fortsatt nedgång av antalet revir, att jämföra med t.ex. 13 revir 1990. Däremot har antalet ringmärkta fåglar ökat från fjolårets 12 till 28 i år, merparten att hänföra till en väsentligt bättre ungprouktion 1992. Antalet fynd utanför Askövikens i nivå med de senaste åren.

Vassångaren tillhör de fågelarter som de senaste åren påtagligt ökat sin numerär i Sverige och antalet fynd kommer sannolikt att öka i framtiden.

Buskångare *Acrocephalus dimetorum* (8, 21, 5)

Sa: 1 ex. Hedbo, Västerfärnebo, 12-13.6 (Krister Ekman, Stig Öhman).
Vä: 1 ex. Roparudden, Nyckelön, Rytterne, 30.6 (Hans-Olof Hellkvist, Richard Lager).
Su: 1 ex. Läsjövikens, Sura, 7-18.6 (Kim Lill m.fl.). 1 ex. Ramnäs 17.6 (Ralf Lundmark).
Hä: 1 ex. Hällefors 16-27.6 (Jonny Sveder m.fl.).

Första fyndet i Hällefors kommun.

Kärrsångare *Acrocephalus palustris* (-, 504 ex., 38 ex.)

Konstaterad häckning:

Su: Läsjövikens, Sura: 1 ex. med mat i näbb 18.7; 1 varande ex. 25.7; 3 ex. ringmärktes 27.7 (Sören Larsson).

Övriga fynd:

Sa: 1 ex. Sala 28.5 (Karl-Gunnar Källebrink). 1 ex. Mälby, Västerfärnebo, 1.6 (Tommy Abrahamsson). 1 ex. Ösby, Västerfärnebo, 6.6 (Tommy Abrahamsson). 1 ex. Läsjövikens, Västerfärnebo, 6.6 (Tommy Abrahamsson). 1 ex. Hedåker, Västerfärnebo, 7.6 (Tommy Abrahamsson). 2-3 ex. Lerproparna, Sala, 9-10.6 (Krister Ekman, Karl-Gunnar Källebrink). 4 ex. Västärarna, Kumla, 12.6 (Kjell-Åke Källebrink). 1 ex. Lorthagen, Västerfärnebo, 16.6 (Krister Ekman). 1 ex. Hullberget, Fläckebo, 19.6 (Niclas Andersson).
Vä: 1 ex. Kalvudden, Västerås-Barkarö, 20-21.5 (Pentti J. Tatti m.fl.). 1 ex. Källskär, Västerås-Barkarö, 29.5-8.6 (Hans-Olof Hellkvist, Hans Larsson). 1 ex. Tunby stadsgräde, Skerike, 29.5 (Bjarne Eriksson). 1

4.4-7.5 (Andreas Sandberg m.fl.). Hörd Gällingen, Fellingsbro, 10.5 (Erik Jansson).
Hä: 1 hane + 1 hona Grythyttan, Grythyttan, 30.3-1.4 (Gunde Persson m.fl.).

fynd på övriga lokaler:

Sa: 3 ex. Gussjön, Fläckebo, 3.11 (Karl-Gunnar Källebrink).

Vä: >5 ex. Hässlösundet, Instå, 15.9 (Hans-Olof Hellkvist). 1 ex. Holmaviken, Västerås-Barkarö, 1.10 (Hans-Olof Hellkvist). Flock hörd samma lokal 5.10 (Hans-Olof Hellkvist). 9 ex. samma lokal 4.11 (Thomas Pettersson). 7 ex. Hallsjön, Haraker, 4.10 (Nils Olsson). 4 ex. samma lokal 18.10 (Richard Lager). 2 ex. Strömsundet, Västerås-Barkarö, 28.11 (Hans-Olof Hellkvist).

Hä: ca 10 ex. Galten norr om Broholmen, Kolbäck, 25.10 (Per Lindh). Ca 20 ex. Bilingen, Kolbäck, 25.10 (Kurt Lindström).
Ku: 6-8 ex. Galten vid Aludden, Kungs-Barkarö, 18.10 (Per Lindh).

Ar: 5-6 ex. Gälsjön, Arboga, ult.9-pr.10 (Ulf Eriksson).

Lj: hörd Ullersättersviken, Väringen, Näsby, 2.10 (Jan-Erik Malmstigen). 6-8 ex. samma lokal 4.10 (Bengt Lundell). Ca 10 ex. Väringen vid Prästryggen, Näsby, 3.10 (Jerker Porat). 1 par Österhammarsjön, Fellingsbro, 4.10 (Andreas Sandberg m.fl.). 8 ex. Sällingsjön, Fellingsbro, 30.10 (Thomas Haraldsson, Mattias Rudenvall).

Hä: 12 ex. Grythyttan, Grythyttan, 24-25.10 (Thomas Carlsson m.fl.).

Skäggesen är under fortsatt spridning i Västmanland och häckningar konstateras på allt fler lokaler. Dock kan noteras en viss nedgång i Askövik. Första fynden i Hällefors kommun.

Pungnes *Remiz pendulinus* (0, 24, 1)

Vä: 1 ex. Strömsundet, Västerås-Barkarö, 12.4 (Hans-Olof Hellkvist).

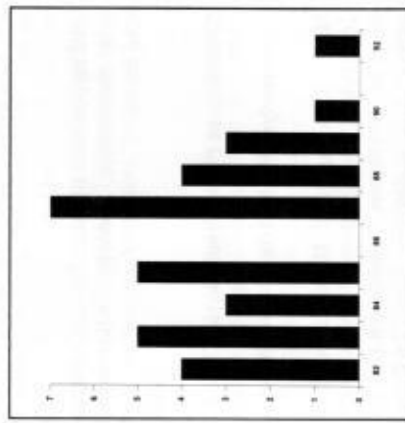
Efter två anmärkningsvärt goda år gjordes i år

endast ett fynd. Om detta var ett tillfälligt avbrott eller ej får framtiden utvisa.

Sommargylling *Oriolus oriolus* (-, 32, 1)

Vä: 1 ex. Löt, Rytterne, 30.5-1.6 (Niclas Andersson).

Antalet fynd tenderar att minska, se figur 29.

Figur 29. Antal iaktagna sommargyllingar i Västmanland 1982-92. Den vikande trenden är statistiskt signifikant ($r_s = -0.534$; $P < 0.05$; Spearman rangkorrelation, ensidig).

Lavskrika *Perisoreus infaustus* (-, 4, 1)

Hä: 1 ex. Sävsjön, Hällefors, 29.2 (Tomas Simensen).

De senaste fem fynden i Västmanland har samtidigt gjorts i den nordvästligaste delen.

Nötkräka *Nucifraga caryocatactes*

Fynd av rasen *N. c. macrorhynchos* (smal-näbbad nötkräka; -, 20, 3):

Vä: 1 ex. Kurörskoret, Ängsö, 9.12 (Håkan Johansson).

Nora, 15.3 (Lisbet Uhr). 1 ex. Järboås 20.3 (Kjell Store).

Hä: 1 ex. Hällefors 7.2 (Erik Sien), 1.3 (Tomas Carlsson), 2 ex. 29.3 (Max Widman), 1 ex. 1.5 (Yngve Hareland). 1 ex. Grythyttan 26-27.2 och 6.3 (Lars Jansson, Gunde Persson). 2 ex. Jeppetorp, Grythyttan, 26.4 (Tomas Carlsson, Max Widman).

Fa: 1 ex. Ringvägen, Fagersta, Västanfors, 10-12.4 (Arne Karlsson). 2 ex. Per-Ols, Västanfors, 17.12 (Jan Hellström).

Nb: 1 ex. Labodasjön, Karbenning, 15.3 (Jan Hellström).

Minst 25 ex. är bättre än genomsnittet. Fynden är jämnt spridda över rapportområdet med en koncentration av fynden i februari till mitten av mars.

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera* (-, 35, 1)

Sk: 1 ex. St. Örvallstjärnen, Skinnskatteberg, 3.5 (Roland Waara).

Tallbit *Picicola enucleator* (-, 123, 18)

Sa: 2 ex. Skeppsberget, Västerfärnebo, 22.10 (Tommy Abrahamsson).

Su: L. Vallsjön, Ramnäs, 8.11 (Mikael Leppälampi). 30 ex. Grotten, Ramnäs, 22.11 (Sören Larsson). 36 ex. St. Larsbo, Ramnäs, 22.11 (Sören Larsson). 22 ex. St. Morsjön, Ramnäs, 22.11 (Sören Larsson). 16 ex. Jan Olsskogen, Ramnäs, 20.12 (Sören Larsson). 8 ex. Långdalen, Sura, 30.12 (Sören Larsson). 1 ex. Högsbo, Sura, 30.12 (Sören Larsson). 1 ex. Olgotsberget, Sura, 30.12 (Sören Larsson). 1 ex. Sörlången, Ramnäs, 31.12 (Sören Larsson).

Lj: 1 ex. Frituna, Fellingsbro, 13.1 (Thomas Ewerlid). 1+3 ex. Gusselby, Lunde, 2.12, 9 ex. 11.12, 5-10 ex. 17-18.12 (Thomas Ewerlid).

No: 12 ex. Fridhem, Nora, 9.3 (Staffan Åkeby). 2 ex. Loberget, Järboås, 30.12 (Claes Dyst).

Lj: 3 ex. Salbohult 13.12 (Bengt Lundell).
Hä: Ca 30 ex. Jordbron, Hällefors, 11 (Börje Billock). 5 ex. Murstensslalen, Grythyttan, 12.12 (Jim Helleqvist). 7 ex. Hällefors 23.12 (Gunde

Persson).

Fa: 5 ex. Semla, Västanfors, 17.11 (Arne Karlsson), 10 ex. Silvbergslid, Västanfors, 18.12 (Jan Hellström).

Totalt 24 registreringar om sammanlagt minst 215 ex. med en koncentration till månaderna november-december tyder på relativt omfattande flyttningsrörelser.

Videsparv *Emberiza rustica* (-, 54, 0)

Saknas helt för andra året i rad.

Talbit. Foto Tero Niemi.

Rapportera dina fynd senast 1 februari till
 rök Västmanland,
 c/o Thomas Pettersson,
 Hårnevigatan 3 A
 723 41 Västerås

Litteratur

- Adenäs, P., Forslund, J., Hansson, L.-G., Harald, Y., Larsson, B., Persson, B. & Rahm, B. 1993. Fågelrapport Dalarna 1992. *Fåglar i Dalarna* 26: 43-87.
- Alerstam, Th. 1982. *Fågel flyttning*. Signum, Lund.
- Andersson, M. & Malmstigen, J.-E. 1993. *Fåglar i Lindesbergs kommun 1992*. Meddelande nr 11. Frövi fågelklubb.
- Borg, H. 1962. Bastarder mellan grågås och kanadagås i Västmanland. *Vår Fågelvärld* 21: 305-307.
- Cramp, S. & Simmons, K.E.L. 1977. *The Birds of the Western Palearctic*. Vol. 1. Oxford.
- Ehrs, J. 1992. Måttigt prutgåssträck. *Fåglar i Dalarna* 25: 159.
- Ekberg, G. 1959. Kanadagässen i Västerås. *Jaktsignalen* 16[2]: 8-11.
- Ewerlid, Th. 1992. Svartvingad vadersvala *Glareola nordmanni* vid Frötuna, Närke, 18-19 juli 1992. *Fåglar i Närke* 15: 128-129.
- Hirschfeld, E. 1988. Sällsynta fåglar i Sverige 1987 - rapport från SOF:s raritetskommitté. *Vår Fågelvärld* 47: 443-462.
- Jansson, E. 1992. Häckande havstrut i Väringen. *Fåglar i Närke* 15: 91.
- Larsson, S. 1980. Knölsvanen i Västmanland. *Fåglar i Västmanland* 11: 8-12.
- Larsson, S. 1993. Fågellivet i Surahammars kommun 1992. *Naturklubbnytt* 5[2]: 4-26.
- Magnusson, P. 1980. Rödrömmens förekomst i Västmanland. *Fåglar i Västmanland* 11: 57-62.
- Malmgren, U. 1982. *Västmanlands flora*. Uddevalla.
- Malmstigen, J.-E. & Andersson, M. 1990. Fågellivet i Lindesbergs sjöar. *Fåglar i Västmanland* 21: 105-116.
- Pettersson, Th. 1992. Värrestande simfåglar m.m. i Askövikens 1981-1992. *Fåglar i Västmanland* 23: 46-52.
- Regnell, S. 1981. Häckningsbeståndet av svarthakedopping *Podiceps auritus* i Sverige. *Vår Fågelvärld* 40: 13-22.
- SOF. 1990. *Sveriges fåglar*. 2:a uppl. Stockholm.
- Uhr, L. 1993. Fågelrapport för 1992 - Nora kommun. I: *Årsrapport 1992*: 10-16. Nora biologiska förening.

Kompletteringar och rättelser till tidigare årsrapporter

Här medtas endast sådana arter som motsvarande är redovissats med fullständiga fynddata.

Smådopping *Tachybaptus ruficollis*

Sa: 1 ex. Fläcksjön vid Näs, Fläckebo, 5.4.1991 (Stefan Björklund). 1 ex. Gussjön, Fläckebo, 13.10.1991 (Kjetil Jensen).

Gråhakedopping *Podiceps griseogenus*

Su: 1 par häckning Djupen, Ramnäs, 1991 (Mikael Leppälampi).

Svart stork *Ciconia nigra*

Vä: 1 ex. St. Kvistberga, Kungsåra, 25.8.1991 (Henrik Ludvigsson).

Bläsgås *Anser albifrons*

Vä: 2 ex. Skrämma, Haraker, 23.3.1991 (Mikael Hedman). 1 ex. Askövikens även 25-26.4.1991 (Mikael Hedman).

Bergand *Aythya marila*

Fa: 1 par St. Aspen, Västanfors, 20.5.1991 (Raimo Laurila).

Alfågel *Clangula hyemalis*

Sa: 1 par Fläcksjön, Fläckebo, 26.4.1991 (Mikael Hedman).

Aftonfalk *Falco vespertinus*

Ku: 1 ad. hane Björskogs kyrka 29.5.1991 (Mikael Hedman).

Kornknarr *Crex crex*

Vä: 1 sj. ex. Frövisjön, Skultuna, 24.5.1985 (Stefan Risberg).

Roskarl *Arenaria interpres*

Vä: 1 ex. Gimpelstenarna, Ångsö, 15.6.1991 (Stefan Björklund).

Turturduva *Streptopelia turtur*

Kö: 1 ex. Notsavägen, Köping, 8.6.1991 (Mikael Hedman).

Hökuggla *Surnia ulula*

Vä: 1 ex. Hallsta, Dingtuna, 9.2.1991 (Mikael Hedman).

Slaguggla *Strix uralensis*

Sa: 1 hona funnen död på vägen mellan Salbohed-Broddbo, Västerfarnebo, 25.11.1991 (gm Karl-Gunnar Källebrink).

Fågeln, som var ringmärkt, har både 1990 och 1991 konstaterats häcka på en lokal i Möklinta.

Jorduggla *Asio flammeus*

Sa: 1 ex. Fläcksjön, Fläckebo, 17.3.1991 (Mikael Hedman).

Mindre hackspett *Dendrocopos minor*

Fa: 1 par matade ungar i bohål Trummelsberg, Västervalla, 25.6.1991 (Arne Karlsson).

Således nio konstaterade häckningar 1991.

Trädläarka *Lullula arborea*

Sa: 1 sj. ex. Axholm, Fläckebo, 12.4 1991
(Stefan Björklund).

Björklund).

Fa: 1 hane Meling, Västanfors, 9.6 1991 (Hans-
Eric Dahlström).

Citronärla *Motacilla citreola*

Kö: 1 hane Cementatippen, Köping, 13.5-4.7
1991 (Per Lindh m.fl.)**.

Snösiska *Carduelis hornemanni*

Vä: 2 ex. Västerås djuphamn, Lundby, 17.2
1991 (Mikael Hedman).

Svart rödstjärt *Phoenicurus ochruros*

Vä: 1 sj. hane Munkängen, Västerås, 12.5 1984
(Stefan Risberg).

Tallbit *Pinicola enucleator*

Sa: 1 ex. Berga, Kila, 30.12 1991 (Stefan
Björklund).

Dubbeltrast *Turdus viscivorus*

Vä: 2 ex. Södra Björnö, Västerås, 10.11 1991
(Kjetil Jensen).

**Fynd som av SOF:s raritetskommitté ej
godkänts för publicering**

Mästersångare *Sylvia hortensis*

Vä: 1 ex. Torpängen, Irsta, 1-7.6 1992.

Flodsångare *Locustella fluviatilis*

Vä: 1 ex. Kurösundet, Ridön, Västerås-Bar-
karö, 15.6 1991 (Stefan Björklund).

Fa: 1 ex. Backgården, Västanfors, 26.6 1989
(Arne Karlsson).

Thomas Pettersson, Härnevigatan 3 A, 723 41
Västerås

Mats Andersson, Hagabergsliden 4, 711 31
Lindesberg

Karl-Gunnar Källebrink, Altuna, Dragmansbo,
740 83 Fjårdhundra

Tommy Lennartsson, Stiernhielmsgatan 15 A,
753 33 Uppsala

Jan-Erik Malmstigen, Skomakargatan 6, 710
40 Frövi

Roland Thuvander, Pl 3319 Älvhyttan, 713 92
Gyttorp

Mindre flugsnappare *Ficedula parva*

Vä: 1 sj. ex. Björnön, Västerås, 3.6 1991 (Stefan

**Manusstopp
för
Fåglar i Västmanland 1/94
1 februari**